

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemam:

za
slo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13, —
četrt : 6, 50
mesec : 2, 20

V upravnih prejemam:

za
slo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10, —
četrt : 5, —
mesec : 1, 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Narodno in inera's
sprejema upravnih v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekepi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 258.

V Ljubljani, v soboto 9. novembra 1901.

Letnik XXIX.

„Edinost“ in „Narod“ ter edinost in narod.

Nam so vedno očitali, da delamo prepri. Kadar smo kakega liberalnega pobalina zavrnili, ako je preveč brusil svoj jezik, smo bili vedno mi tisti, ki „kalé mir v narodu“. Zdaj je pa glavna borivka za edinost, tržaška „Edinost“, dobila od Tavčarja temeljit pouk, da je liberalna stranka ona, ki je porušila slogo in ki je onemogočila mir na Slovenskem.

Proti dr. Rybaču.

Odkrite besede dr. Rybačeve na občnem zboru „Edinosti“, s katerimi je takorekoč pripoznal, da stoji slovenska duhovščina v domačem boju brez svoje krivde, so „Narod“ silno zbudile. Zato je spustil na dr. Rybača naslednji za kranjske liberalce jako značilni napad:

„Vsi drugi tržaški prvaki so opustili navado, vtikati se v kranjske razmere, samo dr. Rybač vtika svoj spičasti nos še vedno v nje, prav kakor da je avtoriteta, pred kojo bomo vsi na trebuhu ležali. Čemu neki? Kaj pa je storil tacega, ta dr. Rybač, da kranjske „voditelje“ na smetišče pošilja? Nič in zopet nič! S tem, da se je pustil iz mestne dvorane tržaške vreči, in to ne radi kake važne slovanske zahteve, pač pa radi za Slovence čisto brezpomembnega pogreba nekega škofa, s tem si vendar ni stekel nikacih zaslug za narod slovenski, koji se prokleto malo briga za to, se mu li mrtvi škofje v zemljo zagrebo, ali pa v krematoriju sežgo. To naj škofje napravijo, kakor jim drago! Pameten slovenski politik pa radi tega ne bode uganjal nikacih ekscesov. Sicer pa se naj dr. Rybač, ako meni, da to hasne njegovi pisarni, še bolj lakajsko plazi za duhovščino, za mrtvimi in živimi škofi, še bolj lakajsko, kakor se je to do sedaj godilo, mi mu tega veselja ne bodemo kratili, samo nas naj v miru pušča, ker smo njegovih

sladko vodenih neslanosti že res do grla siti! Vsaj ima še šintarja Jorasa, s kojim lahko svoje moči meri! Torej! — „Narodu“ so dr. Rybačeve besede „otročji sveti“ tržaški Slovenci so „tržaški solzarji“, smešni prijatelji?

Pač opravičeno lahko vprašamo Tržačane, ali so ljudje, ki tako pišejo in govore, res kvalificirani za voditelje in zastopnike „Slovenskega Naroda“? Ali Hribar in Tavčar zaslužita, da se jima klanjajo vsi slovanski hrbti v Trstu, kadar blagovolita enkrat milostno pogledati nanje? Upamo, da se bo slednjič Tržačanom zjasnilo, kaj je pravzaprav naša liberalna „inteligencia“. Vsaj dr. Rybač je dobro odgovoril na ta grdi napad na svojo osebo. Poslal je v „Edinost“ sledečo

„Izjava“:

Velecenjeni gospod urednik! Iz večerajšnje „Edinosti“ posnemam, da se je „Slovenski Narod“ v nekem članku bavil z mojo malenkostjo.

Ako bi bilo to res, da je ta list glasil slovenske inteligencije na Kranjskem, kakor se večkrat nesramno baha, potem bi morali obupati nad napredkom in bodočnostjo naroda slovenskega.

List, ki tako piše kakor „Slov. Narod“, kina odkritosrčno, stvarno izjavo — v kateri ni bilo ni sledi kake nasprotnoti proti kaki osebi — odgovarja z anonimnim podlim sumničenjem, ne zaslužuje družega odgovora, nego — preziranje. Zato mislim, gospod urednik, da bo tudi za „Edinost“ najbolje, ako se ne spušča v polemiko s takim listom, ker bi si naš list s tem le umazal svoj ugled in bi mu to ne večalo časti.

Slovensko inteligencijo na Kranjskem pomilujemo, da se je je tak list usiljuje za glasilo! A narodno-napredna stranka, ki ima toliko vrednih in značajnih mož na svoji

strani, se ne sme čuditi, ako vsled pisave svojega glasila zgublja o vsaki volitvi več privrženecv in dosledno tudi poslancev.

Gospodom okolo „Slovenskega Naroda“ pa bom odgovarjal, kadar bodo svoje ognjusne pasovke in podle insinuvacije podpisovali s polnim imenom svojim, kakor tudi jaz s svojim imenom pokrivam svoje izjave. Na polje torej, vredni sluga vrednega gospodarja, da vidimo: kdo je lakaj in kdo je mož!

Dr. Otokar Rybač.

Podgornikov predlog.

Podgornik je znani slavljanijski boritelj za pravoslavje, kateri pa je v sili zadovoljen tudi s samo staroslovensko liturgijo. Ta Podgornik je poslal na občni zbor „Edinosti“ predlog, da bi „odbor društva „Edinost“ povabil politike in rodoljube vseh dežel cislitvanskih, kjer prebivajo Slovenci z istrskimi Hrvati vred, da bi se karnaj preje in kjersibodi zbrali na zaresno posvetovanje. To razgovorjanje bi imelo namen, vplivati, da bi ponehal bratski boj na Kranjskem in Goriškem, da bi opustili domača navskrižja v sedanji prenevarni dobi. Naj bi se zavezali tudi glede novin, da bodo iste načelno in dosledno sedaj puščale na strani notranje prepire... V slučaju, da bi stranke na Kranjskem in Goriškem oziroma se kod drugod, hotele nadaljevati bratomorni boj, trebalo bi, da bi so misleči pa požrtvovalni rodoljubi oprijeli enega sedanjih glasil, katero se ni udeleževalo sedanjih prepиров, ali pa da bi se v Ljubljani zasnoval popolnoma nezavisen list.“

To je bil neprijeten predlog za naše liberalce. Saj oni znajo edino le zabavljati čez „klerikalce“, drugoga pa nič. Če bi se morali temu odpovedati, „Slov. Narod“ ne bi vedel več kaj pisati. Zato je pa dr. Tavčarjevo in Hribarjevo glasil udarilo z lo parjem po tem predlogu:

„Gospod Podgornik pisal je nekako apostolsko pismo gospodu Cotiču, in ta je to pismo kot nekako prevažno razode-

vanje na občnem zboru „Edinosti“ predčital Podgornik v svojem listu nič novega ne nasvetuje, obrabljeni plašč skupnih „dogovorov“ visi že dolgo časa po vseh plotovih na Slovenskem in živ krat se zanj ne briga. Novo glasil v Ljubljani ali pa „Edinost“ v Trstu, kot skupno glasil vseh miroljubnih in slovenskih polovičarjev! Tudi ta recept pisali so že drugi in od gospoda Podgornika dosti boljši politiki; žal, da na ta recept zvarjenega zdravila nobena mačka piti ni hotela! Pustite to komedijo, ko vendar sami pripoznate, da ste moralno onemogli in da niti pri vrabcih na strehah najmanjšega vpliva nimate! Sedaj, ko stoji Goriška pred osodepolnimi deželnozborskimi volitvami, ravno sedaj bi naši goriški prijatelji potrebovali nekaj plitvih fraz, katere naj bi jim pogumemale! Na Podgornikove in Cotičeve limanice se ne bodemo usedli niti na Kranjskem, niti na Goriškem. Na Tirolskem stare katoliške stranke in pa krščansko-socijalne stranke sam papež zjediniti ni mogel, nas pa naj zjedinita Podgornik ali pa Cotič?! Mi smo torej Podgornikovo epistolo v koš vrgli, kamor spada.“

Ta osoda Podgornikovega predloga je sicer žalostna, a zaslužena. Saj je dr. Tavčar že tolikokrat naglašal, da je med katoliško-narodno in liberalno stranko tak razloček, kakor med ognjem in vodo. Versko stoji liberalizem nam nasproti kot ateizem in materijalizem, gospodarsko po kot ljudstvo uničujoči element. Poleg tega je iz pisave lahko uvideti vsakemu — tudi „Edinosti“ — da so naši liberalci tako posuroveli in pobalinski, da je težko z njimi izpregovoriti kako pametno besedo.

Ali bo „Edinost“ kdaj ravnala dosledno po tem spoznanju? Kolikor jo poznamo, ne, ker se dr. Tavčarjevega loparja preveč boji. Dokler „Edinost“ sama ne ve bolj koristnega pisati, kakor da svetu popisuje grozno dejstvo, da je „Katoliški Obzorik“ „v službi

LISTEK.

Kmet in meščan.

Vrzi mačka kakor hočeš, vedno pade na noge. To je obče priznana resnica in prav gotovo je, da so jo poznali vže stari kulturni narodi, ki so tako natančno opazovali umeli naravo. Zatorej o tej lastnosti mačka ne bodemo tu obširneje govorili. Omenili smo jo samo zaradi tega, ker poseduje kranjska dežela člankarja, kateri v vsakem članku pade na »klerikalce« in duhovne. Teh zadnjih seveda navadno ne imenuje s to v olikani — z ozirom na naše domače razmere ne rečemo »intelligentni« — družbi običajno besedo, marveč s krajšo, ki je do novejših časov čula se navadno le iz ust žganjarjev in enake baže ljudij. Toda, kaj hočemo, saj mora vsaj s krepkostjo besed imponirati, kedor z drugim ne more.

Lagali bi, ko bi rekli, da so članki dotičnega člankarja zatorej posebno imenitni. Prihodnja zgodovina našega časnikarstva, če se bode sploh kedaj pisala, omenjala bo tega časnikarja samo zato, ker je njegove duševne proizvode duhoviti, žal tako zgodaj zamrl Benkovič parkrat nad in pod črto našega lista v vseobčno veselost tako klasično iz kože del. Apol slekel je

Marziju samo enkrat kožo, Benkovič znal je to večkrat storiti in vsakokrat temeljito.

Torej ta časnikar, na njega sklepamo namreč iz sloga — v njegovih spisih seve lucus a non lucendo — dotičnih člankov, začel je sedaj spuščati v »Rodoljubu« nad slovensko ljudstvo serijo člankov pod zaglavjem: »Kmet in meščan«. Seveda koj v prvem stavku udari po duhovnih. Nekateri so trdili, da iz člankov tega liberalnega pisca ni videti nikakega duševnega obzorja. Temu nasproti moramo resnici na ljubo konstatovati, da se duševno obzorje člankarja širi, kajti dosedaj spominjal se je v svojih člankih samo kranjskih duhovnov, v »Rodoljubovih« člankih o kmetu in meščanu pa ima že tudi štajerske.

Vodilna misel teh člankov, ako se sme sploh pri njih o kakej misli govoriti, ker bolje bi skoro bilo, da bi rekli vodilna nemišl, je izražena koj v prvem stavku: »Kranjski in štajerski duhovniki (pozneje jih člankar imenuje drugače, — krajše) so se v slednjem času hudo razjezili nad meščani na slovenskih tleh«. Kedo je neki možu natvezil to bajko? Saj so se meščani vendar pri zadnji volitvi na Kranjskem držali nepridekavano dobro, zakaj bi se torej nad njimi jezili? Veliko verjetneje je, da se je nad meščani naši liberalci, kedar pregledujejo vrste svojih deželnozborskih mandatov. Na

Štajerskem pa se morejo jeziti nad meščani, ki v večini volijo nemškutarsko, le Slovenci. V nevarnosti je torej »Rodoljubov« člankar, da bode kedo iz njegovih besed sklepal, da sedaj na Štajerskem le duhovni čutijo narodno. Taka pisava »Rodoljubova« mora žaliti lajke in bi bilo dobro, to povemo brez vsake sebičnosti, ko bi njegovo vredništvo natančneje pregledalo članke tega člankarja, predno jih da v tisek.

Prvi stavek je torej zavožen. Kar pa sledi za njim, to je zmes besed in fraz, brez prave zveze. Taki članki se fabricirajo najlože tako, da si človek na listke izpiše iz socijalistiških in liberalnih listov posamezne stavke, te listke dene v klobuk, jih dobro premeša, potem dviguje iz klobuka listek za listkom ter prepisuje stavke s posameznih listkov po vrsti, kakor jih je dvignil, na papir. In članek je gotov. Seveda je gotova tudi sodba o njem.

Najstarejše liberalne bajke prodajajo se po omenjenih člankih kot gola resnica. Tako bajka, da so duhovni sežigali čarovnice. Ali ni člankar nikoli slišal imena Spee? To je bil katoliški duhoven, celo jezuit, kar je naravnost grozno, in ta je stal v prvih vrstah bojnikov v boju proti sežiganju čarovnic.

Naravnost velikanska je trditev člankarja: »V teh časih (dozdevne duhovske nadoblasti) ni bilo treba davkov v denarji

plačevati, ni bilo treba zvonjenje, truge ali krste plačati v denarju. Vse v fižolu, vinu... Sklepati bi se dalo iz tega, da takrat naš kmet ni pridelaval družega, kot fižol in vino in da denarja sploh ni bilo. Fižol je res tečna jed in vino dobra pijača, toda zelo nevarno je, izključno od teh živeti in izključno na to dvojico opirati svoje trditve. Toda, ako prebiramo »Rodoljubov« članek o kmetu in meščanu, potem verujemo, da imajo take misli svoj temelj in izraz v fižolu. Le poslušajte! »Zdaj so se duhovniki dogovorili, da bodo vse žegne in kletve napeli, kakor ob volitvah, da greste s kosami nad meščane in jih pobijete. To je, da noben kmet ne gre več v kak trg ali mesto, nič ne kupuje od meščana, nič ne prodaja istemu, ampak vse v farovž nese«. Tu je očividni upliv fižola!

Nobenemu izmed »klerikalcev« ni prišlo na kraj uma, da bi hujskal kmete proti meščanom. »Rodoljubov« člankar pa vseeno piše: »Spoznali boste kmeti, da je preganjanje, uničevanje meščanstva, če bi bilo danes mogoče, taka neumnost, kakor jo zamore le velik bedak izmisliti«. Ker izmed nas »klerikalcev« nihče ne misli preganjati in uničevati meščanstva, moral si je »Rodoljubov« člankar to »klerikalno« preganjanje in uničevanje meščanstva sam izmisliti.

tržaskih židov ("), toliko časa je tudi njen dušni nivo še tak, da se ne more povspeti do pravega spoznanja, kaj je naš liberalizem in kaj hoče.

Kakor „Narod“ za seboj nima naroda, ampak samo neko kliko, ki se z nemško pomočjo drži na površju, tako tudi „Edinost“ ne bo uspešno delovala za edinost, dokler se ne postavi odločno proti grdemu liberalizmu.

Slovensko dijaštvo za univerzo v Ljubljani.

V Gradcu.

Iz Grada se nam poroča: Slovensko dijaštvo je priredilo danes, dne 7. novembra na vseučilišču zborovanje skupno s Hrvati in Srbi, s sledečim dnevnim vporedom: Razmotrivanje in sklepanje o vprašanju ustanovitve slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Ob 4 uri popoldne se je zbralo veliko število slovenskih, hrvaških in srbskih akademikov na vseučilišču. Sklicatelj shoda g. Vidovič pozdravi vse navzoče in pozove g. Polca, da govori o zgodovini vprašanja slovenskega vseučilišča. Ko je govornik končal, je govoril še g. Kukovec o »kulturni nalogi slovenskega vseučilišča.«

Nato se je prebrala resolucija, ki se je glasila:

»Mi, slovenski, hrvaški in srbski visokošolci graškega vseučilišča iz Dalmacije, Primorske, Kranjske, Štajerske in Koroške, zahtevamo od vlade, da nam ustanovi v Ljubljani slovensko vseučilišče, na katerem bode omogočeno študirati mladini vseh treh v tostranski državni polovici zastopanih jugoslovanskih narodov.« — Nato sledi utemeljevanje.

Hrvatje in Srbi so nato izjavili, da nikakor ne morejo podpisati te resolucije, ker smatrajo za svoje kulturno središče vseučilišče v Zagrebu, ne pa v Ljubljani. S podpisom te resolucije bi nasprotovali svojim lastnim težnjam. Simpatizujejo s Slovenci in izražajo željo, da vlada takoj zahteve Slovencev izpolni.

Na predlog g. Kukovca se je resolucija tudi v tem smislu spremenila in sprejela.

Sprejeli so se tudi naslednji predlogi:

I. Odpošlji se brzojavna prošnja županu ljubljanskemu, naj blagovoli občinski svet ljubljanski vnovič manifestirati za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

II. Odpošlji se nemudoma brzojavna prošnja jugoslovanskim klubom, naj vse mogoče vkrenejo, da se zagotovi ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

III. Kakor hitro mogoče, naj se odpošlje danes sprejeta resolucija »Kolo poljskijemu«, »Češkemu klubu«, »Klubu čeških veleposelstnikov« s pismeno prošnjo, naj blagovolijo podpirati jugoslov. poslance v njihovem prizadevanju za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

IV. Odpošlji, se kakor hitro se sestane deželni zbor kranjski, kluboma obeh slov. strank peticija, naj vse mogoče ukrenejo,

da se pospeši ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

V. Odpošlji se brzojavka županu Hribarju, dr. Majaronu in državnemu poslancu Povšetu v zahvalo za njih dosežanje prizadevanje v vseučiliškem vprašanju, s prošnjo naj isto z vso energijo nadaljujejo.

VI. Pošlji se vsem avstrijskim jugoslovanskim časnikom prošnja, da začno nemurno agitacijo za slov. vseučilišče v Ljubljani.

Na Dunaju.

Z Dunaja se nam poroča:

V petek, dne 9. t. m. je bilo v prostorni avli dunajskega vseučilišča kaj živahno življenje, kakršnega morda še ni bilo, odkar stoji to poslopje. Od desete ure naprej se je začelo zbirati vedno več dijaštva, tako, da se je avla kmalu napolnila do zadnjega kotička.

Približal se je čas, ko se je imela vsa stvar pričeti. Slovenski visokošolci stopi na vzvišen prostor in na komando »pozor« je vse vtihnilo. Ali le za trenotek. Komaj je govornik izpregovoril par stavkov, zagnali so Nemci tak huronski krik, da se ni slišala nobena besedica več. Slovani seveda tudi niso molčali, ampak so jim odgovarjali z mogočnimi »Živijo« in »Na zdar«, in tako so kričali in vpili oboji precej časa, da bi bil človek skoraj oglušil. V rektorjevem imenu je prišel nato mirit naše dijaštvo neki vladni svetnik, ali kdo se je zmenil za njegove pomirjevalne besede! Vseučiliščni slugi so bili tudi brez moči in niso mogli napraviti nikakega reda, pač pa jih je dijaštvo, zdaj nemško, zdaj slovansko prepehaval sem ter tje, kar je bilo precej komično.

Kričanje med tem je včasih malo prenehalo, pa se je zopet ponovilo, če je naš govornik hotel poprijeti besedo. Najbolj je burše zbodlo, da si upajo zastopniki »minderwertiger Nationen« na tako nemških tleh, kakor je dunajska avla, govoriti slovansko. Zato so izkušali s piskanjem in vpitjem prepričati, da se protest ne bi prebral. Ali vse to ni izdalo nič. Protest se je le prečital vključno temu, kar je Nemce še bolj razkačilo.

Zato so začeli slovansko dijaštvo napadati in ga poskušali izriniti iz avle. Toda ni jim šlo. Slovenci in Hrvatje so stali kakor skala, in če bi bilo prišlo še toliko nasprotnikov, ne bi bili mogli opravičiti ničesar. Marsikaj burš je prišel pri tej rabuki ob svojo čepico, kar je zanj bolj sramotno, kakor če bi ga kdo še tako preklestil in premlatil, enega nacionalca pa so celo posadile krepke hrvaške pesti na hladno pred vrata.

Med tem suvanjem in prerivanjem je šla deputacija slovanskega dijaštva k rektorju, kateremu se je povedalo, kaj je prav za prav vzrok današnje demonstracije. Policija je namreč preprečila shod, na katerem so se hoteli naši dijaki zavzeti za slovensko univerzo v Ljubljani in sestaviti tozadevno spomenico. Pri tem se je policija sklicevala

na neke akademiške postave. Rektor je nato deputaciji odgovoril, da bode izposloval dovoljenje, da se sme tak shod vršiti, ter jo pozval, da naj se dijaki razidejo. Ali kar na hitro se razgrela kri ne da potoloziti.

Dijaštvo je ostalo še na dalje v avli in začelo prepevati pesmi, ki so za Nemce »provokatorične«, na pr. »Hej Slovani«, »Lepa naša domovina« i. t. d. Zares, bilo je nekaj veličastnega, ko so iz stoterih grl zaorili glasovi naših krasnih pesnij, in to vprilo razjarjenih Nemcev, ki so vmes živžgali, vpili in zmerjali in tudi peli svoje pesmi.

Slednjič se je vendar po poldrugi uri podalo dijaštvo iz vseučilišča, najprej slovansko, za njim pa nemško. Do pretepop pri tem ni prišlo, ker je velikansko število slovanskega dijaštva — bilo jih je gotovo nad 900 — Nemcem vendar precej imporniralo, tako da so ostali mirni. Vsa množica se je napotila proti parlamentu, kjer bi se imele demonstracije zopet ponoviti. Ali policija, peš in na konjih, je preprečila ta naklep. Zato so jo zavili dijaki v druge ulice ter med petjem slovanskih pesnij korakali po mestu na veliko začudenje dunajskega ljudstva, ki kaj takega že davno ni videlo, dokler se sledujoč niso mirno razšli.

Pri tej priliki se je pokazalo, kako velikansko je število jugoslovanskih slušateljev, ki pohaja dunajsko vseučilišče. Ali vključno temu mnogobrojnemu številu se morajo obnašati kot ponižni gostje osebnih tujcev, ki mislijo, da so samo oni gospodarji pri napravah, v katerih tiči tudi marsikak naš groš. Zato ni čudno, da se mlad, navdušen človek takim suženjskim razmeram ne more prilagoditi. Najbolj nas pa veseli, da so vsi slovanski dijaki tukaj postopali v najlepši slogi. Da bi se v tem oziru le tudi drugi odločevalni naši krogi ravnali po njih in složno stopili v boj za našo pravično zahtevo, pa bi kmalu imeli v Ljubljani slovensko vseučilišče. Da bi se to čimprej zgodilo, v to pomozi Bog!

Dunajski visokošolci.

Protest dunajskih visokošolcev.

Slovenski dijaki na Dunaju so izročili rektorju sledeči protest:

Italijanski visokošolci dunajske univerze izročili so dne 31. okt. 1901 Njega magnificenci rektorju spomenico, kjer utemeljujejo potrebo ital. univerze v Trstu s tem, da imenujejo primorske avstrijske provincije italijanske.

Ker ta trditev ne odgovarja resnici, smatramo slovenski, hrvaški in srbski visokošolci, čijih narod naseljuje ogromno večino imenovanih provincij, za svojo narodno dolžnost, da proti takim javnim trditvam javno in slovesno protestiramo, pozivljajoč našo delegacijo in pred vsem interesirane občine, da odločno protestirajo na pristojnih mestih, ako bi hotela vlada na podlagi takih resničnim razmeram ne odgovarjajočih izjav delati priprave za ustanovitev ital. univerze v Trstu.

Italijani živijo v Avstriji kompaktno kot

deželno prebivalstvo samo v pokneženi grofiji Gradiški in v južni Tirolski, kjer bi edino mogla biti umestna italijanska univerza. V Primorski (Istra, Trst, Goriška in Gradiška) štejejo Slovani po ljudskem štetju z dne 31. dec. 1890*) (po občevalnem jeziku!) 348.280 duš, Italijani 294.580 duš, v Dalmaciji po istem ljudskem štetju Slovani 501.307 duš, Italijani pa 16.000 duš; torej skupno štejejo Slovani v teh provincijah 849.587 duš, Italijani 310.580 duš.

Italijanska univerza v prevesno slovanskih provincijah bi bila torej za Slovence provokacija, ki bi vzbudila v prebivalstvu največji in upravičeni odpor.

*) To je uradno ljudsko štetje, katero je vodila Italijanom prijazna vlada. Rezultati ljudskega štetja z dne 31. dec. 1900 nam v naglici niso bili pristopni.

Jugoslovanska delegacija.

Predvčerajšnji »Narod« in »Gr. Tagp.« priobčujeta telef. poročilo z Dunaja, da je hrvaško-slov. klub naročil načelniku dr. Ivčeviću, naj stopi v pogajanja z obema drugima jugoslovanskima zvezama v svrhu fuzijoniranja vseh jugoslovanskih strank. Če bi Rusini tvorili svoj klub, bodo združene jugoslovanske stranke z rusinskim klubom stopile v ožjo parlamentarno zvezo. Popoldan se je že vršila prva skupna seja vseh Jugoslovancev. V njej se je sklenilo, vložiti v turek nujni predlog, v katerem se vlada pozivlja, resno uvaževati osnivanje jugoslovanske univerze. Predlog se bode predložil vsem strankam desnice v podpis.

Tako poročilo. Kedor naše razmere pozna, ve takoj, da je to poročilo, kakršno je, zlagano.

Mimogredoč bodi omenjeno, da so pač v resnici vse jugoslovanske stranke stopile v dotiko radi nujnega predloga glede univerze. To pa je prišlo tako. Prvotno je hotel vsak klub zase v tej stvari pričeti akcijo. Na to pa so Poljaki in Čehi izjavili, da bi nujni predlog tudi podpirali — toda le pod pogojem, da vse jugoslovanske stranke vložijo skupen predlog. Vseled tega so v interesu stvari tudi katoliško-narodni poslanci z drugimi jugoslovanskimi skupinami v toliko stopili v stik, da se je ona akcija osigurala.

Vse drugo v onem poročilu je pa tendenciozna fantazija znanega žida. Ne vemo sicer, kaj je hrvaško-slov. klub svojemu predsedniku naročil — toliko pa vemo, da g. dr. Ivčević ni nobenemu naših poslancev niti besedice znilo o kakitaki fuziji. Dr. Ivčević je tudi preveč resen politik, da bi bil sposoben za tako najivnost. Med katoliško-narodnimi in liberalnimi slov. poslanci je in ostane prr prerezan. O tem se je gosp. dr. Ivčević zadostno prepričal, vsaj je bil celo njegov klub prisiljen, zahvaliti se za članstvo slov. liberalcev. Mogoča s stališča katol.-narodnih poslancev je samo fuzija »Slovanskega centra« in »Hrvatsko-slov. kluba«, vse drugo

Domovina.

Spisal Josip Knaflič.

V prostih, milih večernih urah, kadar razpne domišljija lahne, eterične peruti, in topleje čuti in sanja duša, zahajam na veliki kolodvor mesta in šetam ali postajam v njegovih gigantskih, od dima in para lo-komotiv, ki se vali neprestano v težkih, umazanih oblakih pod železnimi svodi, črnokakajenih lopah, kjer bobneč in hropeč prihajajo in odhajajo vlaki, kličejo sprevodniki in vedno nove množice ljudstva hite in se gnetijo . . . Ali mene zanimajo le potniki in vlaki, ki dospe preko moje domovine, ali ki spo v kraje, kjer leži — pestremu Ciseru enaka — moja domovina.

Zlasti prvi so mi dragi. Res je ah! da hrepenoče oko nikdar ne uzre znanega oblička, in željno uho nikdar ne zasliši glasu v sladkem materinem jeziku, vendar se zdi drhtečemu srcu, da so mu prinesli sabo pozdravov z domačih tal . . . Zdi se, kakor da polje od njih zoren dih vonjivega domačega zraka, ali kakor da na tega ali onega voza vlažni strehi še blišči neposušena rosna kaplja, ki je padla raz mlade, zelene jelke daleč tam v domačem gozdu.

In srce, vzdihujoče na mrzlem tujem, je tedaj bližje svojemu domu in je srečno. In drugim — koliko iskrenih pozdravov jim daje na pot, koliko živih, vročih želj in tihih prošelj naj bi ponesli rodni zemlji, med junaške brate, kateri se bore za njeno svobodo . . .

So najlepši trenutki, ki jih prečutim v ljubezni do domovine in njenih spominih.

Ob takih večerih sem videl vselej moža delavskega stanu, ki je kakor jaz obstal sedaj na tem sedaj na onem peronu, kadar je s hrupom in sikom pridrivil rdečooki vlak, pozorno motril potnike, ki so izstopali ali gledali iz kupejev, napeto prisluškal njihovim govoricam in zopet tožnosnjava zrl za vozovi, bežečimi kakor veter v megleno jesensko noč . . .

Bil je mlad, nizke postave in okroglega obraza, imel plave brčice, odkrit pogled in nekam boječe kretanje. Pušil je v enomer tanke cigarete in levičito tiščal v hladnem žepu. Meni se je zdel fant s tržaškega Krasa in bil mi je zelo simpatičen. Večkrat so se vjele najine oči, stala sva včasih prav blizu skupaj in skoraj istočasno tudi sva zapuščala kolodvor. Gotovo naju je vodil semkaj isti namen, toda v vedni izpremambi slik

in mislij nisem utegnil paziti (sešla sva se tu že osmi večer), za katere vlake in osebe se on posebno zanima. Kadar pa sem ga pogledal, objela me je radostna misel, da je rojak. In neki večer — prejel sem bil pismo iz domovine, in kipeła so v meni silneja čustva — sem ga vprašal, ko sva se baš zopet srečala, v materinščini:

»Vi ste Slovenec?«

Ah, prazna nada srca!

Ozre se va-me s svojimi modrimi, vedrimi očmi in dejal mi v tujem jeziku (bil je francoski), dočim mu je bil glas mehak, prijazen:

»Ne razumem Vas . . . Jaz sem Francoz.«

»Da tako . . . In pričakujete koga, oprostite — znancev, svojcev?«

»Nimam nikogar. Da, tam v rojstni vasi se me pač kdo spominja . . . Ali ona je daleč, in kdo hoče priti? Hodim pa semkaj, da mislim na dom . . .«

»No, tedaj ste dovolj srečni . . . Saj svoj jezik čujete tu mnogokrat in v mestu še več —.«

»Ali to ni moj jezik! Kakor govore doma, tukaj nihče ne govori. In kako rad bi enkrat zopet slišal našo govorico!«

V očeh mu je zaplapolal ogenj burnega hrepenenja.

»Glejte«, je nadaljeval živahno, vrgši od sebe ogorek smodke, in z rokama spremljal svoje besede, »ta-le vlak je šel včeraj mimo naše vasi, prav ko je vzhajalo solnce in je trobil pastir, zbirajoč čredo na trati za kočami . . . Ali ni meni, ko se mi vzbudi ta spomin, kot da resnično vidim lesketati v jutranjem solncu križ na našem zvoniku in vonjam sveži duh travnikov?«

»Razumem Vas . . .« sem del vneta in mu ponudil desnico. In dolgo sva si tako držala roki, navdana od jednega čustva; jaz njegovo žuljavo, zagorelo, on mojo blede, suho . . .

Od takrat šetava vedno skupaj po kolodvoru in drug drugemu pripovedujeva o svoji domovini.

Kajti mi vsi ljubimo pred vsem in najbolj svojo domovino, rodno grudo, ki nam je dala življenje. Prostak v svoji prirodni, nedotaknjeni otroški ljubezni, omikanec s svojimi nešteto precejšenimi in presejanimi čutili: vsi jo ljubimo jednako močno, plemenito in brez nehanja, in naše življenje je lepo in vredno le v nji in za njo . . .

je in ostane le pobožna želja nekaterih navih duš, katerih nikdar ne bode do cela zmanjkalo, kojim se pa o realni politiki niti ne sanja!

Stališče katol. narodnih poslancev je toraj popolnoma jasno. Tako jasno, kakor je bilo od začetka te zakonodajne dobe. Na tem ne bodo vse spletkarije ničesar spremenile. Vsi spletkarji so se doslej samo blamirali — in se bodo tudi v bodoče. Jedna najneumnejših teh spletek je vedno razširjanje novice, da Rusini izstopijo iz »Slov. centra« in zasnujejo jedinstven rusinski klub. Pred 14 dnevi se je to že oznanjevalo po raznih listih kot fait accompli. Ko se je to izkazalo kot laž — iztaknili so novo vest: da sta izstopila samo dr. Gladyszowski in Pihuliak. In končni resnični efekt je: Da vsi Rusini še danes sedijo v »Slov. centru« in ni-jeden ne misli na izstop!

In tako bode »Slov. centrum« tudi še naprej obstojal. Vrata njegova so odprta vsem resnično narodnim in kmetu prijaznim slov. poslancem, krščansko-demokratskega mišljenja. Kedor pa druge smotre zasleduje, ne bode nikdar našel poti v naše središče!

Državni zbor.

Dunaj, 8. nov. 1901.

Levica se kuja.

Minoli teden so se kujali češki poslanci, ta teden se kuja levica. Češki poslanci so bili vznemirjeni, ker jim vlada ni izpolnila zaupnih obljub, in so po svojih govornikih v zbornici resno in odločno označili in utemeljili svoje opozicijsko stališče nasproti vladi. Nemška levica pa je zastavila vse moči in uporabila vso zgovornost, da bi proračunski odsek kar hitro mogoče rešil državni proračun, kakor želi vlada. Mejem pa je vladni uradni list objavil imenovanje profesorjev za češko tehniko v Brnu, in v istem hipu se je sapa sprevrgla. Nemška levica je takoj zasledila nove »koncesije« češkim poslancem. Nemštvo v Brnu in na Moravskem je v »nevarnosti«, in strankarske koristi so nad državnimi. To nevarnost je iztaknila nemška ljudska stranka, oziroma njen novi voditelj dr. pl. Derschatta.

Sinoči ob 7. uri je bila napovedana seja proračunskega odseka. Na dnevnem redu je bilo pet prvih poglavij proračuna, v katerih je tudi dispozijski zaklad za vlado. Ta točka je vedno preporna. Ob tej priliki stranke vladi izražajo nezaupanje ali udanost. Svoj čas je grof Taaffe vladal celo leto tudi brez dispozijskega zaklada. A grof Taaffe je bil mož, ki je svet in ljudi sodelil le s smešne strani. Danes so razmere drugačne. Pri dispozijskem zakladu se pokaže, na kateri strani ima vlada večino. Ker bodo češki poslanci in veleposestniki, antisemitje, soc. demokratje in morda vsi Jugoslovani glasovali proti proračunu, more vlada računati le na nemške liberalce in Poljake. Večina je torej negotova. To priliko pa hoče nemška ljudska stranka izrabiti, da vlado popolnoma potegne v levičarski tabor. Od vlade zahteva razne terjatve, da se črtajo postavke za gimnazije v Celju, Opavi in Tešinu, da zabrani češko-nemško vseučilišče v Brnu itd. Z drugimi besedami: vlada ne sme Slovanom dovoliti ničesa.

Ker dogovori niso bili končani, je bila sinoči seja proračunskega odseka odpo-v-e-d-a-n-a. Sešli pa so se načelniki levičarskih klubov, da sestavijo nov vojni načrt. Sklenili so baje, naj se dispozijski zaklad izloči in o njem razpravlja, ko se pojasnijo razmere. Levičarji so si torej odprli stranska vrata, skozi katera se hočejo izmotati. Vlada pa nekda zahteva naj se o dispozijskem zakladu obravnava takoj pri poglavju »ministrski svet«.

Torej vedno stara pesem. Če hočejo Čehi, nočejo Nemci, in obratno. Danes vleče sever, jutri brije burja. To so znamenja bolezní, vzroki pa tiče globoko v zistemu. Mi smo prepričani, da bi bila ogromna večina v zbornici vsaj začasno premirje, ko bi Čehi in Nemci za hrbtom ne imeli Trenkovih čet. Radikalci na levi in desni tišče v ospredje. Čehi ne morejo odnehati, dokler jim vlada ne dovoli primerne za-

doščenja. Nemci nočejo odnehati, ker vsako najmanjšo koncesijo slovanskim strankam tolmačijo kot motenje nemške posesti. Svet pa strmi, ker ne more pojmiti »avstrijskih« razmer. Človeku se mora že studiti in gabitati ta — komedija.

Danes dopoldne ob 11. uri se je sešel proračunski odsek. Ker levičarji se niso bili edini, ali naj bi vlado podpirali ali jo prepustili negotovi osodi, sklepali so, kako bi se diurnistom zboljšale službe. Odsek je trdil svojo, vlada pa svojo, in razšli so se.

Popoldne ob 4. uri se je proračunski odsek zopet zbral, da prične razpravo o proračunu. Dr. Kramar je predlagal, naj se prične splošna razprava, ker so bili tudi nekateri levičarji istega mnenja, da stranke ena drugi in vse pa vladi očitajo politične grehe. Sedaj govori dr. Herold, ki naglašja, da Čehi z vlado še niso imeli obračuna. Že danes prevladuje mnenje, da proračun do Božiča ne bode dovršen in bode vlada morala zahtevati provizorij.

Združenje Jugoslovancev.

Danes so nekateri dunajski listi »iznenadili javnost«, da je načelnik slovensko hrvaškega kluba, dr. Ivčević, od svojih tovarišev dobil nalog, naj prične obravnave glede združenja vseh treh klubov, in da se je včeraj popoldne že vršila skupna seja vseh Jugoslovancev. Večkrat smo že opozarjali svoje čitatelje, naj ne prisegajo na trditve raznih kovačev senzacijnih poročil. Gospod dr. Ivčević doslej ni ne ustno ne pisмено obravnaval o tem s »slovanskim središčem«. Istina je le, da se je včeraj zbrala večina jugoslovanskih poslancev na prost razgovor, kaj naj storé z ozirom na odgovor naučnega ministra na italijansko interpelacijo. Kakor sem že sporočil, je vlada pogojno obljubila Italijanom vseučilišče v Trstu. Ako vlada misli, da s tem ustreže avstrijskim koristim na jugu, se jako moti. Toda jugoslovanski, osobito slovenski poslanci so dolžni, da vladi povedo istino brez ovinkov. Ako hoče vlada ustreči Italijanom, katerim pa se itak ne godi najmanjša krivica, potem smemo Slovenci s Hrvati s tem večjo pravico zahtevati vseučilišče v Ljubljani. To je bil torej predmet razgovora, vse drugo je — kombinacija.

Kako se varujejo hrvaške gmotne koristi.

(iz Zagreba.)

Da Hrvaška ni mogla gmotno napredovati, je kriva predvsem hrvaškoogerska nagodba, po kateri so Hrvatje izročili upravo finance, obrta in trgovine mažarske skupni vladi. Ta vlada ni imela od početka te nagodbe pa do dandanes nikdar niti enega ozira naproti Hrvaški, ki bi ga morala imeti že kot skupna vlada radi splošnega gmotnega razvitka cele države, a potem pa tudi radi zveze s hrvaškim narodom, ki je tako važen faktor v državi glede balkanske politike.

Mažari so vse te obzire prezrli ter v svoji sovinstični politiki zatirali Hrvaško do skrajnosti. To jim je bilo pa tem laglje, ker so našli med hrvaškimi merodajnimi krogi prave pospeševalce nesrečne politike. Kadarkoli so Hrvatje obnovili finančno nagodbo z Mažari, so izgubili vselej igro; Mažari so jih s svojo odločnostjo vselej prisilili, da so sprejeli njih predloge, ki so bili škodljivi gmotnemu napredku Hrvaške. Nič ni pomagalo še tako jasno dokazovanje hrvaških opozicijonalcev o krivičnih zahtevah mažarskih, varuhi hrvaških gmotnih zadev so molčali in popuščali.

Tako se bo zgodilo gotovo tudi pri novi finančni nagodbi, saj so varuhi že odstopili od glavne zahteve, da se natančno izračunajo dohodki hrvaški, ker potem Mažari ne bi mogli Hrvatom oponašati, da jih oni vzdržujejo. Dr. Frank je dobro izračuna dohodke Hrvaške, pa bi po njegovem računu morala imeti Hrvaška več dohodka vsaj dva do tri milijone nego do zdaj. Mažari in hrvaški varuhi pa to ne verujejo, nego so zadovoljni, ako jim Mažari dajo vsaj milijon kron, da morejo pokriti primanjkljaj za svojo upravo, ne mislijo pa niti najmanje, da pridobe za Hrvaško sredstev tudi za gmotni razvitek, kajti če bode

Hrvaška tako nazadovala kakor do zdaj, potem bo imela v kratkem še večji primanjkljaj vkljub milijonu, ki se ga nadejajo hrvaški varuhi dobiti od veleučilišnih (!) Mažarov.

Ko bi bili hrvaški poslanci na zajedniškem saboru odločnejši, pa tudi bolj skrbni, ne bi se gotovo Hrvatom tako slabo godilo kakor zdaj. Koliko postav je bilo na tem skupnem saboru sklenjenih, ki so bile za Hrvaško očitno škodljive, a hrvaški poslanci so vendar zanje glasovali brez vsakega ugovora! Kolikokrat so bili v takem položaju, da bi bili mogli za Hrvaško pridobiti mnogo gmotnih koristi, a niso se potrudili, da izpregovore le besedo, ali da ne glasujejo.

Zakaj so vselej molčali, ko je skupni sabor razpravljajal o velikih denarnih posojilih za celo državo, a denar se je porabil le za Ogrsko; zakaj se niso nikdar odločno zavzeli za zidanje najpotrebnejših železniških prog po Hrvaški; zakaj so prepustili vsak upliv pri sestavljanju železniških tarifov, ki hrvaško trgovino že tako dolgo ubijajo; zakaj so prepustili Mažarom vso pomorsko upravo in trgovino brez vsakega ugovora; zakaj dovoljujejo, da so ravnateljstva skoraj vseh hrvaških železnic in velikih tovarn v Budimpešti, kjer plačajo tudi davek, od katerega Hrvaška ne dobi niti vinarja; kako so mogli glasovati pred nedavnim za postav, po kateri ne plačajo zajedniški činovniki po hrvaških železnicah nobenega obd. davka niti cestarine in drugih naklad, a vendar volivne pravice zato ne gubijo?

Takih činovnikov je do 600, ter so zdaj nekaj posebnega na Hrvaškem: državljani, ki ne plačajo davka! Take postavbe menda ni na celem svetu, le na Hrvaškem je mogoča, da se more Mažar Hrvat na rogati, da Slovan ni človek. Pa kaj bi še nadalje naštevati malomarnosti hrvaških poslancev na zajedniškem saboru, saj so žali-bog že tako preveč znane.

Hrvaška opozicija si je dala mnogo truda, da te varuhe hrvaških gmotnih zadev spravi na pravi pot, toda do zdaj še ni vspela, a tudi ne bode, dokler bodo taki poslanci zastopali hrvaški narod, kakoršni so privrženci današnjega zistema. A pri vsem tem so ti ljudje še vedno tako predrzni, da nobeni trditvi opozicijonalcev ne oporekajo, ker se sploh ne da zanikati, vendar pa po uradnih časopisih v svet trobijo, da so hrvaške stvari v dobrih rokah, premda je ves hrvaški narod o protivnem osvedočen.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. novembra.

Parlamentarni položaj

se tudi včeraj še ni pojasnil, da pojavile so se nasprotno še nove težkoče, ker so tudi Nemci pokazali vsaj na videz vladi zobe. Poleg tega se je pa v zadnjem času pojavilo še kočljivo vseučiliško vprašanje, kateremu se vlada nikakor ne bo mogla izogniti. Ministerski predsednik je v škripcih na vse strani. V četrtek je bil Körber pri cesarju, kjer je brzkone pojasnil razne težkoče, potem je opetovano konferiral z Rezekom in češkimi voditelji, včeraj pa tudi z Nemci. Vršil se je tudi ministrski svet, ki se je pa neki baval samo z načrtom predloge o termino-kupčiji, ki je sestavljen v smislu izjave barona Giovanellija, kateremu pa pravi ljudski zastopniki ne bodo pritrdili. Težave torej na vseh straneh, a izhoda iz njih dosedaj še nobenega.

Spomenico češke duhovščine

v zadevi delitve Češke po narodnih škofijah, kakoršno je doposlala te dni papežu češka duhovščina, priobčuje v eni zadnjih števil list »Narodna Politika«. V tej spomenici prosi češka duhovščina papeža, naj ne priporoča nameravane delitve, marveč naj se, če se že ustanovi nova škofija za zahodni del Češke, kjer so Nemci v večini, ustanovi nova škofija tudi tam, kjer so v večini Čehi. Nobena novih škofij pa naj nima čisto narodnega značaja, marveč obe naj bota mešoviti, ker le na ta način bi bila preosnova cerkvi in državi v korist. — Zmerni Nemci temu načrtu niso nasprotni.

Carinsko-trgovinska zveza.

Mej našo in ogersko vlado so se zopet pričela pogajanja glede vprašanj, ki pridejo

v avstrijskem pa tudi v ogerskem parlamentu v kratkem v razpravo. Gre se pred vsem za novo carinsko in trgovinsko zvezo med Avstrijo in Ogorsko, ker veljava dosedanje, na podlagi § 14 sklenjene zveze poteče koncem 1. 1901. Enako velike važnosti bodo pa tudi razgovori glede skupne trgovinske politike nasproti inozemlju. Ker bodo Mažari pri vseh teh pogajanjih odločno zagovarjali stališče in koristi Mažarske, in bode ministerski predsednik kakor po navadi, kazal na onemoglost avstrijskega parlamenta, bo treba avstrijski vladi res največje previdnosti in eneržije, ako bo hotela tako varovati napram Mažarom avstrijske koristi, kakor to žele pravi ljudski zastopniki.

Mažari in volitve v hrvaški sabor.

Še predno je bil mažarskim liberalcem znan vspeh volivne borbe prvih dveh dni na Hrvatskem, so se že radovali nad mirnim izidom volivnega boja. O nečuvenci vznemirjenosti in brezmejni politični agitaciji, ki je še pri zadnjih volitvah razburjala duhove, ni sedaj niti sluha, pravijo imenovani krogi, in pravijo, da je iskati temu preobratu vzroka v tem, ker so se zboljšale (?) razmere mej Ogorsko in Hrvatsko. Popustljivost (!) Ogorske posebno v finančnih vprašanjih, ki so posebno pereča za Hrvatsko, je izpodbila vsa tla nelepi agitaciji proti Ogorski. Velikodušna (!) finančna nagodba s Hrvatsko je gotovo mnogo pripomogla k temu, da so se zacelile rane, ki so jih zadala prejšnja nasprotstva. Za tako ugodne razmere sta si stekla največ zaslug hrvaški ban in pa ministerski predsednik Szell. — Tako mažarski liberalci. Kaj neki pravijo k temu domoljubni Hrvatje? Vsaka beseda v tej samohvali je nečuvenci neresnica. Da letos ob volitvi v hrvaški sabor ni bilo opaziti tako živahnega gibanja od strani s sedanjim sistemom skrajno nezadovoljne opozicije, je vzrok temu samo mažaronska stranka in vlada, ki je takoj v začetku preprečila vsako agitacijo. zapirala volivce, kandidate in agitatorje, povrh pa še zaplenjala vse opozicijske časopise. Ta torej toliko hvalisana »zadovoljnost« pač nima nikakih zaslug. Mir, kakoršen je vladal te dni na Hrvatskem, pač ni vreden piškavega oreha. Naravnost laž pa je, kar se trdi o zadovoljnosti pravih Hrvatov nad finančno pogodbo, in pa o popustljivosti Mažarov napram Hrvatski. Kdor ve, kake krivice se gode Hrvatom ravno glede financ, se mora pač čuditi, da se more kak Mažar povspeti do take trditve. — Kaj neki bodo šele trobili v svet mažarsko-liberalni časopisi, ko bodo izvedeli izid zadnjih volitev!

Zmaga socialnih demokratov v Berolinu.

V Berolinu so se vršile v četrtek dopolnilne volitve za mestni zastop. Zmagali so socialni demokratje, kajti prodrli so njihovi kandidati skoro v vseh okrajih, kjer je bilo treba na novo popolniti izpraznjena odborniška mesta. V tretjem volivnem razredu so si poleg dosedanjih priborili šest novih mandatov. Dosedaj je izvoljenih 13 social-demokratov in 3 liberalci. Dosedaj so imeli 8 izmed teh mandatov liberalci, 7 soc. demokratje in 1 konservativci. Dvakrat izvoljen je dr. Liebknecht. V ostalih volivnih razredih sicer soc.-demokraciji sreča ne bo tako mila, vendar kaže izid prve volitve, da velik del prebivalstva ni zadovoljen s slabostjo, ki so jo kazali liberalci, ko so navzgor na znani način varovali pravice mestnega zastopa.

Turško francoski razpor zopet poravnani?

Berolinskim krogom dohaja vest iz Carigrada, da se je sultanova vlada ustrašila energičnega koraka Francije in pritrdila nje zahtevam v vseh točkah, radi katerih je nastal razpor. Uravnana je glasom te vesti Lorandova in Tubinjeva zadeva in tudi vprašanje glede obrežne afere in pa izsušenja močvirja Ada-Bazar. Glede šol, dobrodelnih zavodov in onih zavodov, ki so jih Turki porušili v letih 1895 in 1896, skupaj blizu 600 zavodov, je pa dala turška vlada obvezne obljube, ki jih bo Francija brzkone odobrila. Tudi izvolitev novega kaldejskega patriarha Thomasa je sultan neki že potrdil. — Tako poročilo iz Berolina. Čudno je pri tem le to, da iz Pariza v tem oziru ne do-

baja nikako poročilo, in se zdi, kakor bi ondi o vsej zadevi ničesar ne vedeli. — Ko bi bilo poročilo resnično, bil bi torej francosko-turški razpor definitivno poravnal, ko bi le ne bila pri tem udeležena — Turčija, kateri je šele tedaj verjeti, kadar kako stvar izvrši. Na turške obljube dandanes nihče ne da.

Predsednik Krüger

se preseli bržkone v kratkem v kako mesto v južnem delu Francije, ker neki ne sme več ostati na nizozemskih tleh. Angležem je bilo že davno silno neljubo, da je Krüger našel v Hilversunu tako mirno zavetišče, odkoder je izšlo v zadnjem času več proklamacij na burski narod ter prošnji in prizivov na razne evropske države. Vendar so vse to celih 14 mesecev mirno prenašali, ker se le niso hoteli zameriti nizozemski vladi in njenim zaveznikom. Sedaj pa, ko jih je Botha zopet dobro naklestil, jim je pošla nakrat vsa potrpežljivost in zahtevali so energično od Nizozemske, da ne sme več dopuščati, da bi se na tak način kršilo narodno pravo. Zapretili so vladi v Haagu z resnimi posledicami in teh so se Nizozemci ustrašili. Kaj neki poreko sedaj Angleži Francozom, ki se drznejo sprejeti Krügerja v svojo sredo?

Županska volitev v Novemjorku,

pri kateri je prodrli predsednik kolumbijskega vseučilišča Low s skoro 30.000 glasovi večine, je pravzaprav zmaga načel novega predsednika Roosevelta. Kluge, katerim je Roosevelt napovedal brezobziren boj, so bile poražene pri tej volitvi, čeravno je bil v njih službi ves aparat mestnih nastavlencev, ki broji blizu 35.000 mož in je mogel kontrolirati do 100.000 glasov. Vladi takozvane Tammanyhall je odklenkalo.

Književnost in umetnost.

Koncert „Glasbene Matice.“

Pevski zbor „Glasbene Matice“ si v teku desetih let, odkar obstoji, še nikdar ni izbral tako veličastnega dela prve klasične vrednosti, kakor je Beethovnova „Missa solennis.“ Velika so bila sicer dela v prejšnjih koncertih, kakor Dvořakova „Stabat mater“ in njegov „Mrtvaški ženin“, Haydnova „Stvarjenje“ in Bachov „Pasijon“, toda Beethovno delo prekaša vsa imenovana dela po glasbeni vrednosti, po globokosti čustev in mogočni konceptiji stavkov. Beethoven je namreč prvi klasik celega muzikalnega sveta. Ali o njem smo do sedaj le več čitali, nego njegova dela uživali, ker so se pri nas kaj malo še izvajala. Beethovne zahteve pri „Missa solennis“ do sedeljujočih, do zborov, solistov in orkestra, grede do skrajnih mej človeške možnosti. Zbor ima posebno veliko ulogo pri fugah v „gloria“ in „credo“. Od Bacha sem, očeta fuge, do Beethovne „Missa solennis“ ni tako obsežnih, blestečih in ženjalno izvedenih fug najti v vsej klasični literaturi, kakor sta fugi „in gloria Dei patris“ v „gloria“ in „et vitam venturi saeculi amen“ v „credo“. „Benedictus“ maše spada k najlepšemu, kar je Beethoven spisal. „Glasbene Matice“ pevski zbor nastopi v imponantnem številu 140 pevov in pevcev. Solistične partije bodo izvajali: tenorjevo partijo g. Tit Olszewski, prvi tenorist slovenske opere, vse druge partije pa člani pevskega zbora, v „Glasbeni Matici“ izvežbani. Ker so solistične partije za posameznega pevca tako velike in težavne, da se celo v velikih mestih najdejo le malokateri pevci, ki bi mogli celo svojo partijo enako popolno izvajati, delile so se pri nas te partije na več pevskih moči. Sopransko solistično partijo bodo izvajale gđc. Mira Dev, ga. Julija Ferjančič in gđne Erna Povše in Ivanka Knific, partijo alta gđc. Minka Moss, Ivanka in Vlastimila Persel, tenorjevo partijo poleg g. Olszewskega tudi gosp. Anton Razingar in baritonsko, oziroma basovsko partijo gg. Ivan Zavrsan in Pavel Lozar. — Stavki maše se ne bodo peli v običajnem vsprejemu. Ker bi dva tako mogočnata dela, kakor sta „gloria“ in „credo“, katerih vsak traja do pol ure, če bi se zaporedoma pela, preveč utrudila zbor in poslušalce, zato se ločita in vmes se bosta izvajala stavka nežnejše stavbe, „sanctus“ in „benedictus“. „Credo“ bo torej kot najmočnejši del na koncu. Da se koncert ne podaljša čez poldrugo uro, se „Agnus Dei“ izpusti. — Violinski solo v „benedictus“ igra g. Josip Vedral, učitelj „Glasbene Matice.“

Repertoire slovenskega gledališča.

Danes se ponovi izvrstno uspela in fino igrana veseloigra Baluckega „Klub samcev.“ Ljubitelji smeha in duhovite intrige stavlajo to komedijo med najboljše

slovenske igre. V nedeljo, 10. t. m. popoldne se igra nepreklicno zadnjikrat francoska velezabavna gluma „Coralie & Comp.“, ki je že trikrat napolnila gledališče. Zvečer se bode pela zadnjikrat v sezoni Bizetova opera „Carmen“. V torek 12. t. m. se bo igrala Jak. Aleševca veseloigra „Nemški neznanj“, nato se bode pela prekrasna opera „Glumaci“ (Pagliacci), ki je uspela pri prvi predstavi izborni. V kratkem se uprizori še Aškerčeva satirična veseloigra v enem dejanju „Red sv. Jurja“ in Jurčič-Govčarjeva narodna drama „Deseti brat“. Za gostovanje ravnatelja zagrebskega gledališča g. A. Fijana se pripravljata klasična Shakespearjeva tragedija „Othello“ in fina francoska veseloigra „Kozarec vode“. Opera pripravlja „Alessandra Stradello“ in „Tannhäuserja“.

Dopisi.

Iz Kranja. Odkar so se vršile zadnje izpremembe v prof. zboru naše gimnazije, nima »Gorenjcev« dopisnik več mirne ure. Začudenjem se vprašujemo, kaj so komaj došli profesorji zakrivali, da so dopisnika tako razburili, ko vendar s svojim mirnim in nepristranskim obnašanjem uživajo splošno spoštovanje prebivalcev. Povedalo se nam je, da imajo dotični gospodje v očeh gotovih ljudij velike napake: 1. to, da niso pomnožili garde liberalnih trabantov, 2. da se niso takoj vpisali v Čitalniški »zavod«, 3. da niso pridobili za krokanje in izzivanje mirnih meščanov po gostilnah, kavarnah in spisih, 4. da ne izdajajo tajnosti konferenčne sobe, in 5. še marsikaj drugega, kar bi nas pa predaleč zavedlo, ako bi hoteli vse naštet.

Zato pač piscu vstajajo težke skrbi, ko vidi, kako mu odpada list za listom. Zato toraj izliva ves svoj srd na ravnatelja, kako si le-ta upa vsprejeti nove profesorje, ne, da bi njega vprašal za svet? Tako postopanje ravnatelja se mora v bodoče prepričati, zato se ga napada po listih. Ker g. ravnatelj, kakor tudi prof. kolegiju ne more nikjer blizu, zato si je izmislil vsakovrstne laži, med katerimi je gotovo najpodlejša ta, da sumniči g. ravnatelja in prof. zbor, da agitirajo za škofove zavode. Mi pa mislimo, da je največji agitator oni faktor sam, ki noče preskrbeti za razširjenje gimnazije potrebnih prostorov. Vsled tega so se morali prevzeti za paralelke že prostori, ki so bili namenjeni v drugo svrhu. Že vlansko leto se je morala poučevati 1. paralelka I. gim. razr. v poslopji ljudske šole. Ako dijaki radi pomanjkanja prostorov ne bodo sprejeti tukaj, bodo šli drugam, to je naravno. Tedaj se je bilo županstvo že izreklo, da prizida potrebne prostore, ako država prevzame kurjavo.

Na delo toraj, g. poslanec, izposlujte nam to, da ne bodo dijaki primorani obiskati škofovih zavodov le zaradi tesnosti tukajšnjih prostorov, in vas ne bode zadelo očitjanje, da ste agitator škofovih zavodov. To bi ne bila časninarska, temveč vaša prava poslaniška dolžnost!

Ravno tako nesramna laž je, če »Gorenjec« trdi, da ustreza večini kranjskih meščanov, če po časniki napada g. ravnatelja. Popraša naj vsaj svoje najožje pri-staše. Našel jih bo mnogo, ki bodo tudi njemu povedali v lice, da obsojajo tako početje!

Kdor toliko vé o nepravilnostih ravnateljstva, naj se ne skriva za anonimnimi dopisi v tako obskurnem listu, kakor je »Gorenjec«! Kdor je tako siguren svoje reči, naj nastopi odprto proti njemu, kakor to velja pri poštenih, odkritosrčnih ljudeh, kajti na ta način bo več dosegel, kakor z zahrbtnimi napadi!

Iz Novega mesta 7. oktobra. (Posvečenje velikega altara v kapiteljski cerkvi. Štiri mesece (od 12. junija) in čez je bil prezbitarij naše cerkve ves v odrih; željno smo pričakovali, da oder izgine. V petek popoldne 25. oktobra smo iz Šmihela prepeljali nazaj truplo sv. Feliksa. Prej ta dan je nagajal dež. Med slovesnim pritrkavanjem šmihelskih in domačih zvonov teronih samostanske cerkve prepevali so krog 5. ure dragoceno svetinjo; v naročju so jo na vozu sedeč držali štirje gg. duhovniki: veleč. g. svetnik in šmihelski

župnik Peterlin, dva čl. gg. frančiškana in domači vikar. Dva voza z duhovščino sta spremljala. Pod kapiteljskim gričem izstopijo iz voza, zadenejo sv. truplo na ramo in sv. rožni venec moleč jo poneso v cerkev. Pri vratih je čakal mil. g. prošt z obilno asistenco. V cerkvi bila je neznanska guječa, katera je postala še večja, ko so prišli v cerkev oni, ki so sledili vozovom. Vse je hotelo videti sv. Feliksa, vse je tudi občudovalo krasno novo opravo, katero so oskrbele čl. šolske sestre v Šmihelu z veščo, spretno roko in finim okusom. Hvala jim! Potem so položili sv. Feliksa pod altar in doblino zaprli. Ves ta večer in prihodnji dan je imel svetnik veliko obiskovalcev. Tu bodi še omenjeno, da je imenovano svetinjo dal prinesiti iz rimskih katakomb prošt Germanik grof Thurn l. 1675. Do l. 1756 je bila pri stranskem altaru N. L. G. (drugi na ženski strani), a to leto so jo položili pod veliki altar. To priča sedaj narejeni napis na belem traku pri sv. Feliku: S. Feliks Martyr ab anno 1675. Rudolfswerthi colitur (sv. Feliks mučenik se časti v Novem mestu od l. 1675).

V soboto po 10. uri pripeljal se je z vlakom presvetli gosp. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Na kolodvoru ga je pozdravil veleblag. g. vladni svetnik Friedrich z g. okrajnim komisarjem in g. žendarmerskim nadporočnikom. V cerkvi, kamor se je podal presvetli počastit presv. R. T., pa je čakala šolska mladina tukajšnjih ljudskih šol. V kapiteljskih prostorih so na to presvetlega pozdravili razni načelniki tukajšnjih c. kr. uradov in šol, ter tudi drugi službe prosti gg. uradniki. Le občinski zastop je sklenil, da se škofu ne pride pokloniti, kar je mimogrede rečeno, pri ogromni večini prebivalstva izbudilo opravičeno nevoljo. — Koderkoli se je presvetli pokazal, ga je ljudstvo spoštljivo pozdravljalo. Ta ukrep občinskega sveta ni torej niti od daleč izrazil ljudske volje in tudi ne večine občinskih svetnikov, marveč posrečilo se je nekaterim glasnim in strastnim pristašem liberalne stranke uprizoriti to — recimo milo — netaktnost. Bodi, a naš ljubljani nadpastir zato ni ničesar izgubil na časti, a drugi pač. Udeležili so se pa nekateri občinski svetniki v nedeljo cerkvenega opravila.

Popoldne si je presvetli ogledal zavod in samostan čl. šolskih sester v Šmihelu, bolnico v Kandiji ter obiskal samostan čl. oo. frančiškanov. V Šmihelu je presvetlega g. knezoškofa pozdravil z občinskimi svetovalcem Znanec em tudi prav prav pristrčno g. župan Zure Štambur. Ob 1/6 začela je kapiteljska duhovščina pred izpostavljenimi svetinjami, katere je že od 2. ure naprej častilo obilo vernikov, jutranjice in hvalnice. Med tem pa se je presvetli podal v spovednico in neumorno izpovedoval blizu do 9. ure.

Drugo jutro bilo je deževno in megleno; presvetli je izpovedoval zopet od zgodnje ure; točno ob 8. uri pa je bil slovesen vhod g. kneza in škofa iz kapiteljske cerkve. Pevoči na koru so zapeli: »Ecce sacerdos magnus«. mil. g. prošt molitev za škofa, presvetli molitev v čast sv. Nikolaju, potem se je pa začel obred posvečevanja altara, ki je trajal blizu do 1/10. ure. Na to se je podal višji pastir na prižnico in z njemu lastno gorečnostjo je obilno zbranim vernikom, kojih je bila prostorna cerkev popolnoma natlačena, razlagal vpliv cerkve na umetnost in kako nas ravno cerkev in njena umetnost spominja na Kristusa in dokazuje njegovo božanstvo. Potem pa je služil pontifikalno sveto mašo ob mnogoštevilni asistenci. Iz Ljubljane je bil prišel k slavnosti veleč. g. provincijal Konstantin Luser, iz Šentjerneja preč. g. dekan Fetič-Frankheim, veleč. čl. oo. frančiškanov in usmiljenih bratov ter 10 gg. duhovnikov iz dekanije. Sv. maše so se tudi udeležili gg. c. kr. uradniki v obitem številu. Po sv. maši je presvetli prenesel sv. R. T. iz tabernakelja stranskega altara v novi tabernakelj.

Petje pri sv. maši je bilo jako veličastno. Presvetli je pevovodji gosp. Hladniku izrazil svoje priznanje in ga vspodbujal k vstrajnosti.

Med obedom, pri katerem je bilo navzočih 35 gostov, se je mil. g. prošt zahvalil presv. g. knezu in škofu, gg. uradnikom, duhovščini, gg. mojstrom Koželju in Tomanu, ki so povzdignili slovesnost, s katero se je deloma zaključilo prenavljanje prezbitarija v spomin 60-letnice mašništva sv. Očeta in

50letnice vladanja cesarja Frančiška Jožefa. Ker je ravno med opravilom došla brzjavna vest, da je ljubljanski prošt dr. Klofutar umrl, se ni vršila nobena napitnica.

Popoldne ob 3 uri stal je višji pastir zopet na prižnici, cerkev pa ljudi natlačena. In presvetli gosp. knezoškof govori če možno še bolj ognjeno in oduševljeno ko jutraj, saj govori o Mariji. Kaže čast žene v krščanstvu, nje nečast v poganstvu in brezverstvu. A to čast pridobila je ženi Marija. In potem govori o koristi in pomenu Marijine družbe, pa tudi o sreči Marijinega otroka. Potem pa gre pred oltar in vrši se prvi slovesni vsprejem Marijine deklinške družbe po škofu. Svetinjsko Marijine družbe je iz škofovih rok ta dan vsprejelo 66 gospodičen in deklet. Veselje jim žari na obrazu, solze jim lesketajo v očeh. Marijina družba v čast brezmadežnemu spočetju Marijinemu in pod varstvom sv. Alojzija je stopila v življenje v Novem mestu vkljub lažem in hudemu nasprotovanju. Marsikateri je bilo žal, da ni vstopila, ko je videla ginljivo slovesnost, ko je slišala, kako so nje vrstnice se Mariji glasno posvetile in obljubile ji zveste ostati do smrti. A vstopiti je mogoče vedno, ker Marijina družba živi. Potem je imel presvetli še sam rožni venec in litanije ter se kmalu nato odpeljal v Ljubljano.

Tedenski koledar.

Nedelja, 10. nov.: 24. pobinkoštna, Andrej Avel sp.; evang.: Prilika o dobrem semenu. Mat. 13. — Ponedeljek, 11. nov.: Martin šk. — Torek, 12. nov.: Martin p. m. — Sreda, 13. nov.: Stanislav K sp. — Četrtek, 14. nov.: Mena m., Jozafat m. — Petek, 15. nov.: Leopold vojvoda. — Sobota, 16. nov.: Otmar, sp. — Solnce izide 15. nov. ob 7. uri 7 min., zaide pa ob 4. uri 23 minut. — Lunin spremen: Maj 11. nov. ob 10. uri 32 minut dopoludne. — Musica sacra v nedeljo, 10. nov.: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Maša »Tota pulchra es Maria« zl. P. A. Hribar, graduale in ofertorij zl. M. Brosig. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri. Maša v čast sv. Antonu Pad. v A-moll zl. J. G. Zangl, graduale »Benedicta et venerabilis« zl. M. Brosig, »Ave Maria« zl. J. B. Treesch.

Pokopališko vprašanje v Ljubljani.

Župana Ivana Hribarja poročilo o zadevi pokopališča pri sv. Kristofu.
(Konec.)

Kar se tiče zidanih grobnic, moram konstatovati, da so iste večinoma prenapolnjene, da se v nekaterih nakopičuje krsta na krsto, da je zidovje sicer sezidano s cementno malto, da so pa pokrovi brez izjeme v tem smislu pomankljivi, da prepuščajo plinom izstop na površje, kar bi se moralo seveda v prvi vrsti preprečiti.

Mera površne ploskve in pa globočina grobov odgovarja dotičnim predpisom in tudi vsem zdravstvenim zahtevam; nikakor pa ne ves obseg pokopališča z ozirom na število prebivalcev, oziroma mrličev, katerim ima isti služiti. To sledi neposredno iz predstojajočih podatkov, ker se mora turnus za prekopavanje grobišč leto za letom krčiti. Natančneje se razvidi iz sledečih števil. Na celem pokopališču se namreč nahaja:

I. zidanih grobnic	181
II. družinskih grobnic	50
III. lastnih grobov	268
IV. grobov za odrasle	7906
V. grobov za otroke	2840
skupno	11245

Mrličev se je pa pokopalo:

leta 1897.	1227
„ 1898.	1187
„ 1899.	1237 in
„ 1900.	1341

torej povprek 1243; na razpolago bi pa bilo pri 9letnem turnusu na podlagi predstojajočih števil 1249 grobov za vsako leto. A z ozirom na naraščajoče število prebivalcev je umevno, da je tudi ta račun optimističen in da se ne vjema z dejanskimi razmerami in sicer tem manj, ker se leto za letom vsled prodaje zmanjšuje število razpoložljivih grobišč, tako da se dandanes prekopavajo grobovi že po preteku osmih let.

Kar se tiče vprašanja glede odprave vseh navedenih zdravstvenih nedostatkov na obstoječem pokopališču pri sv. Kristofu, je mnenje podpisanca, da bi vsekako kazalo napraviti nov mirovdvor in sicer kar najhitreje mogoče.

Z ozirom na moderne zdravstvene zahteve pri napravi novih pokopališč ne morem si misliti, da bi taka naprava obrestovala velikanske z isto združene troške; temveč sem prepričan, da bi naložila mestni občini hudo breme; nasprotno pa pač zagotovila najlepši red v tej zadevi za vse čase.

Radi tega vzdržujem še tudi danes svoj dotični predlog iz leta 1897, kateri gre na to, da se prično posvetovanja pokopališkega odseka ter da isti stopi v dotiko z upravitelstvom sedanjega pokopališča, prepustivši le temu prednost za napravo novega pokopališča. Se-le, če bi taka pogajanja ne imela zaželjenega uspeha, nastala bi neobhodna potreba, isto napraviti na troške mestne občine.

Prošnje za razširjenje dosedanjega pokopališča bi seveda iz gori navedenih razlogov ne mogel priporočati, pač pa bi se dalo s primernimi napravami na istem (z nasutjem takozvanega novega dela z zdravim in primernim materijalom do nivoja starega dela) omogočiti nadaljno uporabo pokopališča pri sv. Krištofu poleg pokopavanja mrličev na povsem novo zgrajenem pokopališču. Seveda bi se morala uporaba starega omejiti le za manjši del mesta, tako da bi turnus za prekopavanje grobov odgovarjal vsem zdravstvenim zahtevam.

Kakor je torej vidno, so razmere na pokopališču pri sv. Krištofu nevdružljive. Za sedaj bode pač mestni magistrat kot v to poklicana oblast, kateremu tudi pristoji potrditev ali nepotrditev predloženega popravljenega pokopališkega reda, storil vse potrebno za trenutno odpravo; občinskega sveta dolžnost pa je nujno ukreniti, da se te nevdružljive razmere kar najhitreje mogoče odpravijo. Glede načina, kako jih odpraviti, pa se ne strinjam ne z mestnim fizikom in ne s stalnim mestnim zdravstvenim svetom, čegar sejni zapisnik z dne 29. maja t. l. v prepisu prilagam.

Po mojem mnenji je razširjava sedanjega pokopališča ne le nedopustna, temveč tudi nemogoča. Nadaljna poraba istega omogočila bi se le, ko bi se novi del pokopališča nasl z zdravim, zrak prepuščajočim materijalom do nivoja starega pokopališča. To sredstvo pa bi z ozirom na ogromno kubaturo navoza, ki bi bil potreben, bilo jako drago ter bi — če se pomisli, da se prebivalstvo Ljubljane in Šiške od leta do leta, in še precej izdatno, množi — zadostovalo le za nekaj let. Novega pokopališča je torej vsekakor potreba. Ako se pa napravi novo pokopališče, ni prav nobenega razloga zato, da bi se staro pokopališče rabilo poleg njega. Vsaj bi to provzročalo le večje režijske troške in ne dajalo nobene koristi; poleg tega pa bi zadrževalo drugačno porabo sedanjega pokopališkega sveta.

V smislu dvorne odločbe z dne 24. januarja 1785 j. z. zb. X. št. 833 smejo se namreč opuščena pokopališča rabiti takoj za vrtove, njive in travnike; po preteku 10 let pa tudi že za stavbišča. Glede na širjenje mesta v okolici pokopališča ne kaže torej brez najnujnejše potrebe — in taka prestane takoj, ko se napravi novo pokopališče — že iz zdravstvenih ozirom dovoljevati pokopavanje na sedanjem pokopališču; ne kaže pa tudi na predolgo vrsto let odtegovati sedanji pokopališčni svet stavbene delavnosti.

Mene pri rešitvi tega vprašanja v omejenem smislu ne plašijo niti troški, katerih se mestni fizik tako boji, niti pravni pomisleki, katerih se je leta 1871. bal mestni magistrat, da se mu že zaradi tega ni zdelo primerno priporočati obč. svetu, naj naroči napravo novega pokopališča.

Kar se troškov tiče, pripomniti mi je, da se nova pokopališča dajo napravljati prav lepa in draga, pa tudi namenu primerna in razmeroma cena. Tako si jaz mislim za Ljubljano. V nekaterih mestih, kjer so napravili nova pokopališča, kakor v Zagrebu, v Gradcu, v Inomostu, sezidali so takoj lepe in drage arkade za grobnice, ki stoje sedaj prazne in katerih prostor bode izrabljen še le po desetletjih. Take naprave, ki pokopališča jako podražujejo, nimajo nikakega smisla, ker se da prostor za arkade določiti, le-tè pa zidati sproti po številu naročil za grobnice v njih. Na ta način pomagajo si v Gorici, kjer sezidajo vedno kadar se potreba pokaže, po osem arkadnih oddelkov najedenkrat. Naprava ograjnega zidu, potov in stezic ter kapelice in mrtvašnice pa ne prizadeva ravno prevelikih stroškov; dočim je terén, ki se dá v Ljubljani za pokopališče pridobiti, tako ugoden, da odpadejo vsi troški za uravnavanje, ki so po nekaterih mestih tvorili prav veliko rubriko izdatkov za nova pokopališča.

Hoteč se poučiti, kakošne skušnje so s centralnimi pokopališči napravili drugod, izprosil sem si od magistratov v Brnu, Gradcu, Gorici in Inomostu podatkov o tem, kako velika so ondotna centralna pokopališča, koliko so stala, kako velika je njihova letna režija, in kakošne dohodke dajo. Iz podatkov sem izprevidel, da tako, kakor se je storilo v Inomostu, kjer se je takoj sezidalo tristo arkad po šestnajst, odnosno po dvanajst oddelkov, pokopališč zidati ne kaže, ker veliki napravni troški onemogočujejo primerno obrestovanje investovanega kapitala. Nasprotno se pa vidi pri centralnem pokopališču štirikrat večjega mesta Brna, da se — ker je stalo 340.000 kron

manje, ko inomoško — vanj investovani kapital ne le primerno, temveč v nekaterih letih celo prav dobro obrestuje. Prav nič se toraj ne bojim, da bi se centralno pokopališče ljubljansko ne dalo tako in s takimi troški napraviti, da bi se za isto izdani kapital ne obrestoval in ne amortizoval. Seveda je pred vsem poklicana in opravičena mestna stolna župa, da novo pokopališče napravi; a ko bi se ona tej pravici mestni občini na korist odrekla, priporočal bi jaz, da policijski odsek izposluje sklep obč. sveta, da prevzame mestna občina napravo centralnega pokopališča.

Dejal sem, da me tudi pravni pomisleki nikakor ne zadržujejo priporočati radikalno rešitev pokopališkega vprašanja. Res, da imajo poleg ljubljanske občine tudi vasi Šiška, Tomačevo, Hrastje, Jarše Vodmat, Selo in Moste pravico pokopavati svoje mrličje pri sv. Krištofu; toda ta pravica, katero so si na cerkvenem pokopališču pridobile le zato, ker so užupljene k ljubljanskima župama Marijinega oznanenja in sv. Petra, sega le dotlej, dokler je ondi pokopališče; kakor hitro pa mestna občina ljubljanska iz zdravstvenih ali drugih javnih ozirom izreče da je nadaljnji obstoj pokopališča na tem prostoru nedopusten, ugasne ta pravica sama ob sebi. — Sicer je pa ta pravica vezana le na pokopališki prostor in ne na okolico sv. Krištofa cerkve sploh; če je tedaj ta prostor tako prenapolnjen, da je nadaljnje pokopavanje na njem nedopustno, umevno je samo po sebi, da tudi omenjene vasi nimajo nikake pravice zahtevati, da bi svoje mrličje kljub temu še tam pokopavale. Pač pa imajo pravico do pokopavanja svojih mrličev na onem prostoru, ki se po opustitvi pokopališča pri sv. Krištofu odbere za novo pokopališče.

Vsi razlogi torej govore za napravo novega pokopališča in bodem jaz koncem svojega poročila v tem smislu stavil svoje predloge.

Mestni stalni zdravstveni svet je pa, ko se je o tej zadevi posvetoval, priporočil tudi, naj bi se pokopališčno upravitelstvo naprosilo, da takoj upeljati dá telefon v mežnarijo pri sv. Krištofu. Ta zahteva zdi se mi tako opravičena in tako sama po sebi utemeljena, da mi o njej ni potreba širiti besedij.

Zato prestopam k predlogom, katere priporočam, da jih pokopališčni odsek predloži obč. svetu v sprejem.

Županove predloge smo že priobčili v ponedeljkovi številki „Slovenca.“

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. novembra.

Za vseučilišče v Ljubljani. Vseučiliška jugoslovanska mladina je krepko povzdignila svoj glas za vseučilišče v Ljubljani. Zastopniki slovenskih dunajskih akademskih društev so bili včeraj pneumatično klicani k rektorju. Slovenski vseučiliščniki so izročili včeraj v „Slovenca“ priobčen memorandum in protest. Možati nastop mladine je vse prave Slovence razveselil in nam budi nade, da bode ugodno vplival tudi na domovino. Slovenske občine in društva naj pošljejo takoj svojim poslancem zahteve za vseučilišče v Ljubljani, da poslanci predlože veličastno manifestacijo slovenskega naroda državni zbornici. O sklepih obvestite tudi „Slovenca“. — Na vprašanja, kako naj bi naša županstva, oziroma društva, sestavile prošnje za vseučilišče, nasvetujemo naslednji obrazec: „Visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje! Odbor občine (društva) je v svoji seji dne izrekel (soglasno) prepričanje, da je ustanovitev vseučilišča v Ljubljani za Slovence in tudi druge narode na jugu Avstrije živa potreba, in je zategadelj sklenil prositi visoko c. kr. vlado, da čim prej izposluje takšno vseučilišče. Ta sklep si usoja predložiti v najblagohotnejše uvaževanje udano podpisano županstvo (društvo). — Županstvo (društvo) v“

(Pečat.)

(Podpisi.)

Slovenska krščansko - socijalna zveza je v roke načelniku Slovenskega središča, gospodu dr. Ivanu Šusteršiču, poslala v imenu organiziranih slovenskih krščansko-socijalnih delavcev dobro utemeljeno izjavo, s katero se pridružuje zahtevi za vseučilišče v Ljubljani. Odbor poziva slovenska delavska društva in zastopstva, da nemudoma store iste izjave!

Izredna seja občinskega sveta. Jutri ob 11. uri dopoldne ima občinski svet ljubljanski izredno nujno sejo. Dnevni

red: Županova naznanila in nasveti v zadevi vseučilišča v Ljubljani.

Milostivi gospod prelat dr. Janez Kulavio, vodja kn. šk. duhovskega seminarija v Ljubljani, je bil imenovan od knezoškofijstva za vodjo bogoslovnih ved, na mesto pokojnega prošta dr. Leonarda Klofutarja.

Imenovan je č. g. Pet. Bohinjec, župnik v Horjulu, župnikom v Škocijanu na Dolenjskem.

Imenovanje. C. kr. trgov. ministerstvo je imenovalo c. kr. poštnega vežbenika in doučenega pravnika Julija viteza pl. Steyskal-a v Trstu poštним in konceptnim vežbenikom v Trstu.

V začasni pokoj je stopil č. gospod Jakob Lovretič, kapelan v Horjulu, ter se šel zdraviti v Meran.

Pogreb č. g. Josipa Benkoviča. Veliki ljubitelj samostanov in samostanskega življenja č. g. Josip Benkovič, je izdihnil svojo blago dušo v nekdanjem samostanu v Velesovem. Bolehen je odšel iz Zatičine, kjer je vstopil nekoliko preje kot novic v cistercijski samostan, in šel zdravja iskati na Gorenjsko. Našel ni zdravja telesnega, a našel je mir, ki ga svet dati ne more, upamo, — v nebesih. Krasen dan je bil 8. november. Nobene meglice ni bilo na nebu. Skalne planine so nemo zrle na gorenjsko planjavo. Povsodi slovesen mir. Kar zapojó zvonovi velesovske cerkve v znamenju, da je določena zemljanu sedaj zadnja pot. Preč. g. dekan A. Koblar je vodil spreved v cerkev in pričel duhovno opravilo. Duhovnikov se je iz vse okolice nabralo lepo število. Več jih je prišlo tudi od daleč. Našeli smo jih 16. Med slovesno maso je več duhovnikov maševalo za pokojnika. Po slovesni črni sv. maši z azistenco je stopil na prižnico vlč. g. župnik jeseniški Avg. Šinkovec, pokojnikov bratranec, ter v ginljivem nagovoru povedal mnogo lepih potez iz življenja neumorno delavnega duhovnika in pisatelja. Po govoru je šel spreved pred cerkev, kjer so krato položili na voz in ob spremstvu več duhovnikov odpeljali v Kamnik. Vso dolgo pot so povsod ljudje čakali ob cesti, a največ seveda v komendski župniji, kjer je pokojnik še pred meseci deloval v dušnem pastirstvu. Šolska mladina pod nadzorstvom g. nadučitelja, Marijini sinovi in Marijine hčere in drugi verniki so pričakovali svojega nekdanjega dušnega vodnika, da bi se od njega poslovili. Največ jih je pa sledilo v sprevedu do Kamnika. V Kamniku se je spreved pričel ob pol dveh popoldne. Vodil ga je preč. g. kanonik dr. Andrej Karlin najprej v cerkev, kjer so zbrani verniki odmolili rožni venec. Ob dveh stopi preč. g. kanonik dr. Karlin na prižnico, da se vpricho mnogoštevilnih duhovnikov in polne cerkve poslovi od blagega rajnika. Kratko se spomni pokojnikovega življenja, podrobneje našteje njegova dela, ki jih je prevečala navdušenost za sv. kat. cerkev in topla ljubezen do domovja. Ko je z izbranimi besedami sklepal svoj govor, zaiskrile so nedvomno solze v slehrnem očesu. Spreved je šel dalje na vzvišeno kamniško grobišče, na Žale. Zvonovi so brneli od vseh strani, 16 duhovnikov v roketih, med njimi preč. g. prior zatiški, je pelo pretresljivi miserere, drugih šest duhovnikov je sledilo sprevedu; vsi oč. očetje in bratje frančiškani, usmiljene sestre in nebrojna vrsta vernikov so spremljali duhovnika, ki je v mladih letih (star šele 32 let) zapustil ta svet, a mnogo storil za sv. cerkev in ožjo domovino. Takoj pri vходу na Žalah so njegove telesne ostanke spustili v grob, kjer je bil preje že pokopan njegov oče. Duhovniki so zapeli še „Benedictus“ z upanjem, da ga rajnik gotovo že poje v nebesih. Vsa pokopna slovesno je bila tako prisrčna, tako primerna, brez vsakega svetnega hrupa, da se ne spominjamo enake. Kamničani bodo brez dvoma pomnili še dolgo ta pogreb. Želimo pa, da bi kamniška kakor tudi vsa druga slovenska mladina posnemala lepe čednosti, ki so odsevale tako žarno iz pokojnikovega življenja.

V Cerkljah je zmagala v vseh treh razredih protihribarjeva stranka kljub

silnemu pritisku zlasti v prvih dveh razredih od Hribarancev. Živel! zavedni volivci!

Občinski zastop v Idriji je imenoval tajnikom občinske pisarne g. Antona Ocvirka, sedaj tajnika v občini Radeče na Dolenjskem.

Javno predavanje. Opozarjamo na javno predavanje g. dr. Fr. Pavletiča, odvet. koncipijenta v Ljubljani, ki bode prihodnje sredo točno ob 1/8. uri zvečer v »Katol. Domu«. — Odbor »Slov. kršč.-soc. zveze«.

Sestanek ljubljanske duhovščine za mesec november je v ponedeljek 11. nov. ob 4. uri (ne več ob petih) popoldne. — Predmet razpravi zanimiv — torej, gospodje, pridite!

Iz deželnega šolskega sveta. V zadnji seji dne 31. okt. je sklenil deželni šolski svet meji drugim sledeče: Enorazrednica v Podgradu pri Novemestu se razširi v dvorazrednico, trirazrednica v Šiški pa v štirirazrednico. Prošnja za poldnevni pouk na šoli v Zagorju se odkloni. Rešila se je dalje zadeva glede uvedbe pouka v italijansčini za učence slovenske narodnosti na ljubljanski realki. Dosedaj na 2 K za 7-6 km določena potnina za člane okr. učiteljskih konferenc se je zvišala na 40 v za en km. Izpraznjeno učno mesto na Bledu se ne popolni definitivno, marveč se naroči okr. šolskemu svetu, da je popolni takoj začasno.

Liberalci so povsod enaki. Liberalna stranka je kandidovala za deželnozbornske volitve na Goriškem učitelja Vrtovca v trgih, kjer bi bil baje izvoljen. Sedaj se pa poroča z Goriškega: Gospod Vrtovec, učitelj v Tolminu, ima prav malo upanja, da bo izvoljen. S početka se je mislilo, da bo narodno-napredna stranka ponudila učitelstvu mandat za trge, ki je bolj gotov. Ali to ne kaže! Dr. Tuma namreč ve, da v kmečkih občinah ne opravi nič, zato hoče v trgih sam kandidirati! Gospodu Vrtovcu so ponudili mandat v tolminskih kmečkih občinah, kjer prav gotovo propade. Učitelstvo naj zdaj spregleda!

Prva generalna skušnja za Beethovenovo „Missa solemnia“ za ves zbor soli in orkester bo v nedeljo točno ob četrt 11. uro dopoldne v „Narodnem domu“. Vsi člani pevskega zbora se nujno prosijo, da pridejo gotovo polnoštevno in točno.

Še enkrat operni zbor slovenskega gledališča. Odbor „Dramatičnega društva“ je podal v „Narodu“ izjavo, iz katere se posnema, da ga ni volja popraviti onih neresnic, katere so se o zboru širile po „Narodu“. Nam se zdi, da bi bila dolžnost odbora pojasniti resnico o svojem zboru, ako je že „Narod“ tako neliberalen, da pač napada, a svojih lažij noče sam preklicati, ker se mu zdi zanj bolj prav, da v „Narodu“ proti zboru nagromadene neresnice pri enem delu „Narodovih“ čitateljev obvisi. Ali je to liberalna poštenost? Zboru se je obljubilo, da se popravi krivica!

Družba sv. Cirila in Metoda je imela meseca oktobra 2720.65 K dohodkov in 4354.58 K stroškov. Slovenci na pomoč!

Razpuščenje trgovinskih in obrt. zbornic. Dekret o razpuščenju teh zbornic bode baje izšel že 6. decembra t. l.

Martinov večer. Na jutri se vršedem Martinovem večeru pevskega društva „Ljubljana“ tudi običajna Martinova gos ne bo manjkala in bo torej za vsakovrstno zabavo popolnoma oskrbljeno. Fin in izbran koncert pod vodstvom društvenega pevovodje g. Andro Mitrovića; solospjevi občeznanega baritonista g. Polaske-a, kateri pri tej veselici zadnjikrat nastopi pred odhodom v Frankobrod na Meni. Koriandoli-korzo bo zabaval staro in mlado. Toraj jutri v „Narodni dom“, kjer se bo dobro zabavalo in pri nižanih cenah jedil in pijače, kar je gostilničar g. Masaryk obljubil. Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Srečna in nesrečna smrt. Iz Kranjske Gore se nam poroča: Jernej Cuznar, posestnik iz Podkorena, je bil v nedeljo pri spovedi in pri sv. obhajilu. Ko je cerkev zapustil, šel je par korakov naprej, padel na tla in umrl. Pokopan je bil kot ud veteranskega društva z veliko častjo. Igrala je tudi

prvikrat domača godba pri pogrebu, in reči moramo, da prav dobro. Pokojniku pa svetila večna luč.

Obolél je nenadoma v četrtek 7. t. m. v železniškem vozu delavec Fr. Hočevár iz Ambrusa. Lotil se ga je prsni krč. Prepeljali so ga v sirotišnico v Kranj. Okreval je danes že toliko, da bo mogel iti prihodnje dni iskat dela.

Ljubljanske novice. Razpoke na novem mostu. Na temeljih novega Fran Jožefovega mostu na obeh straneh proti Kopitarjevi ulici se kaže dve razpoki. Nekateri pravijo, da prihaja razpoka temeljev od tod, ker od Škriancu hodijo jako težki ljudje. — Wallburgova zadeva. Budimpeštanske oblasti so prosile tukajšnje sodišče, da jim izroči radi raznih sleparij tudi Wallburgovo sestro gospo Szimicz v Maksu Staudingerja. Sodišče je te zahteve odbilo in se obravnava vrši v Ljubljani. Preiskava skoro gotovo pred koncem tekočega meseca ne bo končana. Szimiczeve družba na Žabjaku je aretovana blagajničarica Benediktova Kateržabek. Obe ženski ste zaprti v eni sobi. Szimiczeva dobiva hrano od „Slona“. Državni pravnik Travner se je danes odpeljal zopet na Dunaj. Nekateri govore po Ljubljani, da je stolni dekan č. g. Lamejic izjavil, da mu je povedal njegov rajni brat, da je poroko nadvojvode Ernsta izvršil na Ogerskem. Te govorice so popolnoma izmišljene. — Zapuščina bivšega trgovca Sušnika Ljubljani znaša 16.000 kron, katere je zapustil kranjski hranilnici z naročilom, da mora obresti vsako leto razdeliti na štiri ustanove, katerih vsaka mora znati 200 kron in jih razdeliti štirim ubogim v Ljubljano pristojnim družbinskim očetom ali vdovam, ki morajo skrbeti za nedorasle otroke. — Stavbinstvo. Na Opekarski cesti je dozidana z gospodarskim poslopjem hiša g. Mervca. Sedaj se stavi ostrežje. Slovensko delavsko stavbeno društvo je lefos sezidalo v Vodmatu 12 hiš in na Viču 4 hiše. — Tatvine. Delavski ženi Ani Šetina na Martinovi cesti št. 14 in Katarini Richter bilo je pokradeno nekaj obleke in perila.

Na včerajšnji semenj je bilo prignanih 538 konj in volov; 299 krav in 78 telet. Skupaj 915 glav. — Kupčija je bila srednja, ker ni bilo kupcev iz tujih krajev.

Iz Novega Mesta — deželnemu odboru. Zima se bliža z naglimi koraki. Mnogo meščanov se je hotelo zgodaj preskrbeti s potrebnimi drvami in jih zato naročilo pri baronu hmelnjskemu, kateri že veliko let zalaga mesto s potrebnim lesom. Les je naročen in baron ga ima že pripravljenega. Vendar ga pa Novomeščani ne moremo dobiti, ker ni nikake prave poti, po kateri bi se les mogel izvoziti iz hmelnjskih gozdov. Kakor je v okolici že splošno znano, se baron že dolgo vrsto let poteguje, da bi se mu popravila pot iz Hmelnjaka skozi Bučno vas v njegovo in v korist Kartelevega in Kamenc proti Bršljinu. To je namreč najpripravnejša zveza z mestom. Posledica tega baronovega prizadevanja je bila, da je vis. deželni odbor že večkrat in tudi že v zadnji instanci preteklo poletje naročil, da se mora popraviti tako, da se bo dalo ob vsakem letnem času in vsakem vremenu po njej voziti. Kako se je to naročilo izpolnilo, kaže to, da je sedaj po tej poti sploh nemogoče voziti. To je pa uzrok, da leže drva še vedno v gozdu, mesto, da bi bila že v mestu. Bati se je, da bodo meščani morali zmrzovati v mrzlih sobah, ker ne bo dobili potrebnih drv za kurjavo. Zato pa vprašujemo javno vis. deželni odbor, ali res nima več sredstva, s katerim bi mogel občino prisiliti, da popravi pot v svojo, svojih sosedov in meščanov korist?

„Parnega mlina“ v Ljubljani niso kupile, kakor smo poročali, usmiljene sestre v Ljubljani, ampak g. vizitator Müngersdorf iz Gradca za misijonsko kongregacijo. Zemljišče parnega mlina sega prav do kapa cerkve Jezusovega Srca, tako da bi se niti ganiti ne mogli, ako bi kdo zidal ondi kako poslopje, zlasti ko ima lastnik v roki reverz, da sme okna nove stavbe obrniti tudi proti cerkvi in misijonski hiši, kar bi bilo jako mučno za cerkev in hišo. Poskušali so gg. misijonarji večkrat kupiti kos vrta za cerkvijo, pa lastnik se ni hotel udati, rekoč: ali vse, ali nič. Ker so se zadnji čas čuli

glasovi, da misli nekdo tam postaviti velik hotel, ali električna železnica svoje delavnice, je gospod vizitator sklenil prostor kupiti. Zase porabi kongregacija samo vrt za cerkvijo, poslopje „parnega mlina“ pa s stroji vred in zemljišče nasproti vojašnice pa je voljna prodati ali skupno ali v parcelah, da si tako nabere potrebno kupnino za precej drago zemljišče.

Poroka. Danes se je poročil gospod Valentin Stroj, asistent c. kr. priv. južne železnice v Logatcu, z gospico Emil. Manzoni.

Pobiranje milodarov za bolnico v Kandiji. Brat Gervazij Vidmar iz bolnice usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu je dobil dovoljenje deželne vlade kranjske, da sme nabirati milodarov pri znanih dobrotnikih za imenovano bolnico. Priporočamo brata Vidmarja vsem dobrotnim srcem, ker stroški za vzdrževanje bolnice naraščajo z vsakim letom.

Razpisane učiteljske službe. Na enorazrednici v Besnici je do 20. t. m. razpisano mesto učitelja vodje. Dotične prošnje sprejema okr. šol. svet v Kranju. — Do istega roka sta razpisani učiteljski mesti na enorazrednicah v Bukovju in Nandanjem selu. Prošnje za ti dve mesti je doposlali okrajnemu šolskemu svetu v Postojni.

Dragotin Hribarjeva tiskarna v Celju na prodaj. „Slovenska Zadruga“ piše: „Zveza slovenskih posojilnic, ki ima koncesijo za tiskarno, katero ima zdaj g. Dragotin Hribar, namerava to tiskarno kupiti, ker se g. Hribar preseli v Ljubljano, kjer že ima tovarno pletenin. Cena za to tiskarno z vsemi tiskarskimi ter pripravami za knjigovodstvo prišla bi na kakih 30.000 K; seveda bi bilo treba tudi pri tem še nekaj obratnega kapitala, tako da bi za prevzete tiskarne in za obrat taiste treba bilo skupaj kapitala okroglo 40.000 kron. Kakor hitro bode dovolj fonda skupaj, začel se bode odbor „Zveze slov. posojilnic“ pogajati z g. D. Hribarjem ter celo tiskarno dal pregledati in ceniti po strokovnjakih.“ Kakor znano, je v „Zvezi slovenskih posojilnic“ mnogo kranjskih liberalnih posojilnic; zato je treba štajerskim rojakom paziti, da se v Hribarjevi tiskarni kaj neprijetnega ne izčini.

Umrla je v Celju soproga ondotnega profesorja Karolina Kurz.

Novo šolo v Selnici ob Dravi bodo jutri slovesno blagoslovili.

Nadporočnik je zginil. Iz Celovca je zginil nek nadporočnik 17. pešpolka. Pogrešajo ga od dne 1. t. m.

Izgredi v Kopru. Koperski Lahoni so zopet napadli slovanske vseučilišnike v Kopru. En dijak leži ranjen.

Volitve na Hrvaškem in — odstop bana. Danes volijo še štirje okraji, Gospič, Gračac, Perušić in Vrginmost. Do včeraj zvečer so bile volitve končane v 84 okrajih. Vladna stranka ima doslej 71 poslancev, združena opozicija samo 11 in ti so: dr. Breščenski, dr. Banjavčić, Barčić, dr. Vrbanič, dr. Derenčin, dr. Mažuranič, dr. Harambašić, dr. Tuškan, pl. Kiepač, kan. Rubčić in dr. Vinković. „Čisti“ imajo 2 poslance: dra. Franka in dra. M. Starčevića. Novi sabor bode zboroval še tekoči mesec. Zasedanje bo prav kratko. Sprejel bo le proračun za prihodnje leto. Iz Budimpešte se javlja, da bo ban po tem zasedanju dobil dva meseca odpusta, a potem se ne bo več vrnil na bansko mesto. Iz drugih krogov se zopet čuje, da bode ban te dni odstopil. Grof Khuen je imel namen le še izvesti volitve in „očiščeni sabor“ dati v roke svojemu nasledniku, ki bode baje grof Tošo Pejačević. To vest je seve sprejeti z največjo rezervo.

Umeten požiralnik. V Lyonu je zdravnik dr. Jabonlay odstranil nekemu mlademu možu bolan požiralnik in ga na domestil z umetnim požiralnikom. Umetni požiralnik je delo zdravnika Claude Martin. Ta umetni požiralnik tudi govorjenja ne prepreči.

Elektriška kuhinja. Šole v St. Imier imalo elektriško kuhinjo. Na elektriškem „ogrnjušču“ se skuha 2 kg. mesa v 55 minutah. Za 20 oseb velja priprava obeda samo 20 pfenigov.

Psi otroka požrl. Iz Kömenda na Ogerskem se poroča: Na neki njivi je dobil delavec roko nekega otroka, v bližini ležalo

je nekaj kosti. Orožništvo je poizvedovalo in dognalo, da je ondi zagreblo 18letno dekle posestnika Küplena svojega nezakonkega otroka. Na doslej neznan način je prišlo truplo zopet na zemljiško površje, na kar so psi otroka snedli, da je ostala le ena roka in nekaj kosti. Dostomorilko so zaprli.

170 ljudi utonilo. „Westnik Nowoje Obozrenije“ poroča: Na Bajkalskem jezeru je divjal 28. t. mes. velik vihar. Tri barke so se razbile ob skalah. 170 delavcev in ribičev je utonilo.

Požar v gledališču. Iz Kiela se poroča, da je požar uničil del mestnega gledališča. Ob času požara ni bilo predstave. Ogenj je podtaknil gledališki rekviziter Köhler, katerega so dobili v gledališču mrtvega. Prerazal si je vrat.

Kongres katoliških juristov. Dne 28. oktobra se je v Montpellieru pod predsedstvom de La Marzelie otvoril kongres francoskih katoliških pravnikov. Društvo katoliških juristov na Francoskem se je ustanovilo pred 25 leti.

Avstrija kupuje v Ameriki stroje za vodne ceste. Iz Mariana v Ameriki se poroča: Avstrijska vlada je odposlala v Ameriko posebno komisijo, ki ima nalogo naročiti za nove vodovodne ceste v Avstriji potrebne priprave in stroje. Pogajanja so doslej že toliko stopinjo gotovosti, da sme družba to vest sigurno poslati v javnost. Komisija se je odločila, da bodo vse potrebne parne stroje za kopanje kanalov, za odvažanje zemlje in za čiščenje vodnih strug naročili v Ameriki. Kje bodo kupili železniške mostove in relse, se še niso zjediniili. Delo bo treba prevzeti do 1903, do tedaj pa izvrši tovarna z lahka vse priprave in si zamore dosedanje tesne prostore velikemu naročilu primerno razširiti. Da zamore družba izvršiti velikansko naročilo, je nakupila v obližju več akrov ozemlja, kjer bo postavila nova poslopja.

Junaški Angleži. „Times“ priobčuje dopis nekega civilista, ki je opazoval gibanje angleških čet v Južni Afriki. Dopisnik trdi, da angleški vojaki čisto pomečejo proč od sebe patrone — vsak angleški vojak dobi 300 patron — ker se jim zdi pretežko nositi toliko množino patron. Buri potem pobirajo patrone. Skoro vsi Buri so oboroženi z angleškimi puškami in jahajo na konjih, katere so odvezli Angležem. Na nekem kraju je poveljujoči angleški častnik zapovedal takoj zapustiti taborišče, kakor hitro je zvedel, da se bližajo Buri. Angleži so se tako hitro umaknili, da so pustili v taboru 25.000 patron in mnogo blaga, kar je vse palo Burov v roke. Toda ta slučaj ni edin. Dopisnik je tudi doživel, da angleški vojaki na nekem drugem kraju niso hoteli počakati Burov in so se tako hitro umaknili, da so pustili na licu mesta 1000 oblek in blaga v vrednosti 8000 funtov šterlingov. Po 70, 90, tudi po več 100 Angležev se kar skupno brez boja uda, ko zapazi Bure. O tem seve časopisi redkokrat kaj izvedo. Pri angleški vojaški upravi v Južni Afriki je poneverjenih več milijonov. Posebna komisija preiskuje zadevo.

Umor v Peklo. V državnem zboru so predložili krščansko-socialni poslanci interpelacijo na justičnega ministra, v kateri zahtevajo stroge preiskave glede umora Marije Suchanek v Peklo pri Nakodu ter žele, naj se občinstvu uradno v pravi luči pojasni vsa stvar. V interpelaciji se pravi, da so morilci nauk, ki ga jim je dala obravnava proti Hilsnerju, izkoristili. Pri obravnavi proti Hilsnerju se je pokazalo, da se da izkrvavenje trupla dokazati po sekciji pljuč, ledvic in možgan. Morilci so pri Mariji Suchanek te dele telesa sežgali, ostalo truplo so pa spekli, da so tako onemogočili preiskavo ran, zadanih z nožem.

Sejmi po Slovenskem od 11. do 16. novembra. Na Kranjskem: 11. v Moravčah, Dobrnjah, Št. Gotthardu, Bučki, pri Fari, na Igu, v Vel. Laščah B. h. Sred. vasi, v Razdrtem in v Kranju; 12. v Metliki in Bučeh vasi; 15. v Grahovem; 16. v Ljubljani. — Na slov. Štajerskem: 11. na Laškem, v Marenbergu, pri Sv. Mohorju, v Ormožu in Lipnici; 15. v Gomilici; 16. v Polčanah, na Vranskem in v Radgoni. — Na Koroškem: 11. v Starem Dvoru, Zg. Dravogradu, Paterjonu, Zg. Beli, Smartnu pri Bujaku in Piberku. — Na Primorskem: 11. v Palmi, Cevdatu, Komenu, Čubedu in Dolini; 12. v Sežani; 16. v Jelšanah.

(Ljubljanske pravice)
(Ljubljanske pravice) bode praznovalo svojo običajno božičnico dne 26. decembra t. l. Da pa bode ta za naše vrle gasilce velepomembna veselica tudi vsestransko lepo uspeša, prošeni so častiti sodelavci tem potom, da blagovolijo svoje prispevke izročiti v to pooblaščenim gasilcem, kateri se izkažejo s tiskano in od načelnštva podpisano polo. Za vsako bodisi še tako majhno darilce Vam bode društvo iz srca hvaležno. Nabirati se bode pričelo z dne 1. dec.

Darovi.

Za Marijanišče. Gospod A. Kukulj, župnik v Šenčurju, 10 K; isti za kapelo Marijanišča 10 K.

Za Jeranovo dijaško mizo. Neimenovan 10 K. — Gospod G. Porenta, kaplan v Stopičah, 10 K mesto venca na grob g. Benkoviča. — Neimenovan kanonik 10 K mesto venca na grob pok. dr. Klofutarja. — Gospod Koritnik, župnik na Blokah, 10 K mesto venca na grob blage sestre Marije.

Bog plačaj!

XVIII. izkaz. Darovi za društvo „Pripravniški dom.“ Darovali so p. n. gg.: Zupančič Jernej v Litiji 2 K, Boncelj Fr., v Dražgošah 1 K, Bizjan Ivan, dekan, 2 K, Zupan Šimen 10 K, Jeršič Fr. 4 K, Ferjančič Jak. 2 K, Poljak Martin 2 K, Krčon Josip, zlatomašnik, 2 K, Müller Ivan 2 K, Petrič M., učitelj, 5 K, Tavčar Ivan 15 K, Zorman Ivan, trgovec, 2 K, Dr. Janežič Ivan, prof. 2 K, Godec Ivan 2 K, Kramar Jan. 2 K, Čebašek Ivan 2 K, Zupan Lenart 2 K, Hiersche Fr. 2 K, Okorn Ignac, zlatomašnik, 2 K, Žud Jakob 280 K, Dornig Karol 360 K, Brence Janez 2 K, Hybášek Vojteh 14 K, dr. Marinko Josip, prof. 10 K, Gnježda Ivan, prof. 5 K, Anonymus III. 20 K, Silvester Ivan, trgovec 2 K, Globelnik Ivan 2 K, Neimenovan 40 K, Kukulj Anton 10 K, Neimenovan 20 K, dr. Svetina Ivan prof. 880 K. Srčno se zahvaljujemo vsem blagorodnim dobrotnikom nujno priporočamo še drugim, naj se čestokrat spominjajo našega društva, ki je zelo, zelo potrebno obilne podpore. Rado bi nabralo večjo svoto, da bi moglo prevzeti Alojzijeve, ki se mu je že obljubilo na merodajnem mestu; ob enem pa še sproti podpira ubožne dijaške pripravnike, kateri so pomoči tembolj potrebni, ker se „Jeranova kuhinja“ — že itak preobložena s stroški za gimnazijce — ne more ozirati nanje. Posebno uslugo stori tudi društvu, kdor priporoča in razširja društvena lista „V r t e c“ in „A n g e l j e k.“

Društveni odbor.

Telefonska in brojevalna poročila.

Dunaj, 9. nov. Deputacija laških dijakov je danes protestovala pri rektorju proti včerajšnji manifestaciji jugoslovanskih dijakov. Izjavila je, da je razžaljenje laškega naroda, ako Jugoslovani trdijo, da Trst ne stoji na laških tleh. Rektor je deputaciji dejal, naj svoje pritožbe napiše. Danes je na črni deski nabit razglas, ki opominja dijaštvo na odločbo, ki prepoveduje shode v vseučilišču.

Dunaj, 9. nov. Svoje določno stališče bode nemška ljudska stranka precizovala v tork. Ministerski predsednik je naprosil odposlanstvo nemške ljudske stranke Derschatto in Kaiserja, naj upliva na nemške stranke, da se gladko reši proračun, kajti sicer bode primoran poiskati si trimesečni proračunski provizorij.

Dunaj, 9. nov. Govori se, da doživimo še pred razpravo o avstroogerski nagodbi rekonstrukcijo ministerstva. — Bärenreither pride baje v ministerstvo kot justični minister, dalje grof Wodicki namestu Pientaka, poslovi se iz ministerstva Giovanelli, dalje bode Körber imel samo predsedstvo v ministerskem svetu, notranje zadeve pa izroči nekemu drugemu parlamentarcu.

Inomost, 9. nov. Včeraj je bilo radi demonstracij aretovanih 11 Lahov. Bili so oboroženi z revolverji in boksarji. Župan iz Tridenta je z mnogimi obč. svetniki prišel v Inomost.

Zagreb, 9. nov. Srbom se ni posrečilo prodreti niti z enim kandidatom. Sabor se snide 22. t. m.

Požun, 9. novembra. Gostovanje mlade Jokaijeve žene na tukajšnjem gledališču je dijaštvo zaprečilo. Zaselo je vse prostore in si omislilo piščalke. Da se izogne škandalu, odpovedala se je predstava.

Pariz, 9. novembra. „Agence Havas“ priobčuje tole noto: Turška vlada naznanja, da je sklenila izpolniti različne zahteve Francije. — Minister Delcasse je odgovoril, da bo francosko brodovje takoj ostavilo Mytilene, ko sultan potrdi zgoraj navedeni sklep.

London, 9. nov. Vest, da hoče Rusija okupirati otok Deuteropolis je povzročilo veliko razburjenje. Angleška hoče potem okupirati otok Lemnos.

London, 9. nov. „Standardu“ javljajo iz Kine: Cesarica vdova je prejela brzoposilno poslanika v Petrogradu, ki pravi, da namerava ostati Rusija lastnica Mandžurije in da bo, če Kina prelomi dotično pogodbo, stavila druge pogoje, ki bodo nevarni neodvisnosti Kine. Cesarica odpošlje tajen odgovor.

Umrli so:

8. novembra. Terezija Lampert, preglednica žena, 58 let, Dvorska cesta 31, pleuritis.

V hiralnici.

6. novembra. Martin Vevar, delavec, 74 let, ostarelost.

Zitne cene

dné 8. novembra 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K	—	do	—
„ „ pomlad 1902	8:94	„	8:95	
Rž za jesen	7:69	„	7:70	
„ „ pomlad 1902	7:69	„	7:70	
Koruzna za novemb.-r	5:80	„	5:81	
„ „ maj-junij 1902	5:80	„	5:81	
Oves za jesen	7:74	„	7:75	
„ „ pomlad 1902	7:74	„	7:75	

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K	—	do	—
„ „ april 1902	8:75	„	8:76	
Rž za oktober	7:42	„	7:43	
„ „ april 1902	7:42	„	7:43	
Oves za oktober	7:40	„	7:41	
„ „ april 1902	7:40	„	7:41	
Koruzna za oktober	5:47	„	5:48	
„ „ maj 1902	5:47	„	5:48	

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K	8:50	do	9:10
„ južno žel.	8:60	„	9:00	
Rž	7:45	„	7:70	
Ječmen	7:20	„	8:60	
„ ob Tisi	6:75	„	7:75	
Koruzna ogerska	5:80	„	5:90	
Cinkvant	6:85	„	7:30	
Oves srednji	7:50	„	7:75	
Fizol	7:75	„	10:75	

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 756,0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetereci	Nebe	Padavina v 24 urah
8 9 zjut.	736,7	2,6	sl. szah.	jasno	
9 7 zjut.	734,2	—1,5	sr. szvzh.	jasno	0,0
9 2 popol.	738,1	11,2	sl. szah.	pol. oblak.	

Srednja večerajšnja temperatura 3,3 normale 5,4

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dné 3. do dné 9. novembra.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg	130		Pšenična moka 100 kg	27	30
„ II. „	110		Koruzna „	17	—
„ III. „	1—		Ajdova „	27	80
Telečje meso „	130		Fizol, liter „	—	24
Prasičje „ sveže „	150		Grah „	—	50
„ prek. „	170		Leča „	—	20
Koštrunovo meso „	80		Kaša „	—	20
Maslo „	240		Ričet „	—	—
Surovo maslo „	2—		Pšenica „ 100 kg	18	—
Mast prašičja „	150		Rž „	14	—
Slanina sveža „	130		Ječmen „	16	—
„ prekajena „	160		Oves „	15	20
Salo „	130		Ajda „	14	—
Jajce, jedno „	—	8	Proso, belo „	16	—
Mleko, liter „	—	20	„ navadno „	15	20
Smetana, sladka liter	—	80	Koruzna „	13	—
„ kisl „	—	80	Krompir „	4	20
Med „ „ kg	—	—	Drva, trda, m ³ „	9	—
Piščanec „	120		„ mehka „	5	80
Golob „	—	40	Seno, 100 kg „	6	—
Raca „	—	—	Slama „	6	—
Zajec „	—	—	Stelja „	—	—

1088 1—1

V neizmerni žalosti, utolaženi z naukom sv. vere, da se zopet vidimo na boljšem svetu, javljamo pretužno vest, da je Vsemogočni našo iskreno ljubljeno soprogo, oziroma dobro mater, gospo

Terezijo Lampert

soprogo preglednika mestnega užitninskega zakupa

včeraj, dne 8. novembra t. l., ob 1. uri popoldne prevideno s sv. zakramenti za umirajoče k Sebi v boljše življenje poklical.

Pogreb drage pokojnice pojde jutri v nedeljo, dne 10. novembra, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Dunajska cesta št. 31, na pokopališče k sv. Kristofu.

Slovesna sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, 11. t. m., ob 7. uri v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Nepozabljivo rajno priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Ljubljana, 9. novembra 1901.

Martin Lampert preglednik mestnega užitninskega zakupa, soproga **Karol Lampert** kapelan v Kastvu, sin. **Terezija Lampert** hči.

1085 1—1

V svojem in v imenu svojih sorodnikov naznanjam prijateljem in znancem žalostno vest, da je umrla dne 8. novembra ob 1/2, uri zjutraj nagle smrti moja ljuba mama

Ivana Oražen.

Pogreb bo 10. novembra popoldne. Priporočam nepozabno rajko v blag spomin.

Kostanjevica, 8. novembra 1901.

Dr. Ivan Oražen.

Mednarodna panorama

umetni zavod I. vrste,

v pritličju meščanske hiše.

Vhod s Pogačarjevega trga.

Fotoplastiška potovanja po celem svetu v popolni istini.

Videti je tu teden

to je od nedelje 10. do 16. novembra:

Belgija.

Jako zanimivo; natančna plastika in perspektiva. Najboljši zemljepisni poduk za učence. Tisoči priznanj od imenitnih pedagogov.

Odprto vse dni, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. zjutraj do 9. zvečer. 1082 1—1

Vstopnice za odrasle 40 h. za otroke, dijake in voake od narednika niže 20 h.

Mlad duhovnik,

kateri zaradi bolehnosti ne more opravljati pastirske službe, želi mesta, najrajši pri kakem samostanu, da bi tam opravljal sveto mašo.

1077 3—2

Naslov pové uredništvo „Slovenca“.

Sedlarski in lakirarski obrt

v Ljubljani

1097 1—1

je na prodaj.

Več pové upravništvo „Slovenca“.

Učenec

se išče za sedlarski in lakirarski obrt. Vstop takoj.

1080 1—1

Kje, pové upravništvo „Slovenca“.

Prodá se

pod ugodnimi pogoji ob ladjestaji pri Podpeči stoječa nekdanj „Batova“

hiša (gostilna)

s hlevom in drugimi gospodarskimi poslopji, vrt in dve enozeti, nadalje

1065 3—3

dva lepa konja

(belca, lipiškega plemena) z opremo in nov voz.

Pismene ponudbe naj se naslové: „Podpeč“, poste restante Ljubljana.

Ustna pojasnila je dobiti vsak dan od 1/2. do 1/2 ure popoldan v tukajšnji restavraciji v Wolfovih ulicah št. 12.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Stavbišče

na najlepšem kraju ob Tržaški cesti, tukaj, šest orlov velikosti.

je na prodaj

za zmerno nizko ceno, ali vse skupaj, ali pa v manjših parcelah.

1075 3—1

Več pové g. Konrad Stöcklinger v Ljubljani, Rimska cesta 15.

Mizarji!

Razpisuje se

zmanjševalna dražba

za napravo 18 zunanjih in 18 notranjih

oken pri župnišču in 5 zunanjih oken

pri župniški kleti v Št. L. mbertu;

vršila se bo

v nedeljo dné 17. novembra 1901 ob

3. uri popoldne v Št. Lambertu.

Stavbeni odbor za popravo cerkve in župnišča v Št. Lambertu (pošta Zagorje, železnična postaja Sava

dné 3. novembra 1901.

Ivan Vrtačnik,

načelnik.

1083 2—1

Ciril-Metodov stenski-skladni koledar

1063 3—2

izide koncem novembra v lepi moderni obliki s podobno slovanskih blagovestnikov v barvah.

Lepo božično in novoletno darilo!

Naročila sprejema

Tiskarna A. Slatnar v Kamniku.

Za otroške bolezni,

za katere je tako pogostem potrebno kislina imajočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na

MATTONIJEV GIESSSHÜBLER

alkalična kislina

ki je posebno pripravna zaradi svojega milega vpliva in jo torej zapisujejo pri želodčni kislini, škrofeljnih, krvicah, otoku šlez itd. in ravno tako pri kataru sapnika in oslovem kašlju. (Dvorneva svetilka Löschnerja mono-IV grafijska o Giesshübl Sauerbrunn.) 10 43

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,

želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih

Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom

Zaloge pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani

Lak za sobina tla, dá lesk in bojo v jednej prevlaki ter se kaj hitro suši. Za samo uporabo zalogi pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice. 208 11 11—4

Vnanja naročila proti povzet ju.

Bukov žir ali zrnje (bukovce), sveže smrekove storže in smrekovo seme, kakor tudi suhe jedilne gobe, sejalni želod, posušen želod, divji kostanj, seno in češmin 993 6—6

kupuje po najvišjih cenah na debelo in drobno

Jos. Leuc,

trgovina z deželnimi pridelki, Ljubljana, Resljeva cesta 1.

Valentin Stroj

asistent c. kr. priv. južne železnice

Ema Stroj rojena Manzoni

poročena.

Logatec,

Kanal,

dné 9. novembra 1901.

1078 1—1

Št. 39.346.

1087 3—1

Razpis

cesar Franc Jožefovih jubilejskih ustanov.

Dne 2. decembra oddati je pri mestnem magistratu ljubljanskem cesar Franc Jožefove jubilejske ustanove, namenjene onim mestnim revežem, ki ne dobivajo redne podpore iz ubožnega zaklada.

Teh ustanov je dvanaest in sicer: dve po 50 K, deset pa po 40 K, in je prošnja za njih podelitev vlagati do 28. novembra lefos pri magistratnem vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dné 5. novembra 1901.

Stanje hranilnih vlog: 15 milijonov K.

Rezervni zaklad: nad 300.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rofovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4°/o ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Poštno-hranilnične sprejemnice dobivajo se brezplačno.

833 (11)

Tovarna pečij in raznih prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska cesta, Veliki stradon št. 9

priloga slav. občinstvu in pred. duhovščini svojo veliko zalogo barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: ružavih, zelenih, belih, modrih, sivih, rumenih itd., kar najbolj trpežnih in po modernih modelih izdelanih. Cene nizke. 598 29-20

— Lastni izdelek. —

Ceniki — franko in brezplačno.

Št. 39.347.

Razpis raznih ustanov.

1086 3-1

Pri mestnem magistratu ljubljanskem podeliti je za tekoče leto sledeče ustanove:

1. Jan Bernardini-Jevo v znesku . . . 200 K.
2. Jos. Jak. Schillingovo v znesku . . . 204 K.
3. Jurij Thalmeinerjevo v znesku . . . 194 K.
4. Jan. Jost Weberjevo v znesku . . . 209 K.
5. Jan. Nikl. Kraškovičovo v znesku . . . 163 K.
6. Jan. Ant. Fancojevo v znesku . . . 134 K.
7. Jos. Sr. Sinovo v znesku . . . 96 K.
8. Miha Pakičovo v znesku . . . 260 K.
9. Jan. Krstn. Kovačev v znesku . . . 302 K.
10. Marije Kosmačeve v znesku . . . 204 K.
11. Helene Valentinijevo v znesku . . . 168 K.
12. Ustanovo za onemoglo poslo v zn. 100 K.

Prošnje za podelitev ene ali druge teh ustanov vložiti je opremljene s potrebnimi dokazili do 30. t. m. pri magistratu vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 4. novembra 1901.

Natečaj.

V stolnej cerkvi biskupije dja-kovske in sriemske izpraznjeno je mesto koralnega pevca za II. bas.

Za popolnenje tega mesta razpisuje se s tem natečaj do dné 10. decembra t. l. s sledečimi pogoji:

1. letna plača dvanajst sto (1200) kron;
2. naravno stanovanje z obširnimi vrtni ali letnikom 200 K;
3. šest seznejev drv.

Ponudniki naj svoje prošnje dopošljejo na „stolni kaptol u Djakovu“ do zgoraj označenega roka in podpro s potrebnimi dokazili: da niso prekoračili 40. leta, da so telesno zdravi, da znajo hrvatski ali vsaj kak slovenski jezik, da so veščji orgljanju in koralnemu petju.

Prednost imajo oni, ki so dovršili kak višji glasbeni zavod.

V Djakovu, 24. oktobra 1901.

Stolni kaptol djakovski.

Opazka. Kdor dobi gornje mesto, ima nado, da bo, če se izkaže veščaka, imenovan za zborovodjo „hrvatskog pjevačkog društva Preradović“ v Djakovu z letno plačo 360 K z upanjem, da se mu ta plača povisa v slučaju, da izkaže posebno izurjenost.

Na najvišje povelje Nj. c. in k. apost. Veličanstva

XXXIV. c. kr. državna loterija

v civilne dobrodelne namene totranske države.

Ta denarna loterija,

edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 16.404 do-bitkov v gotovem denarju v skupnem znesku 442.900 kron.

Glavni dobitnik znaša

200.000 kron

v gotovem denarju.

Žrebanje nepreklicljivo dné 12 dec. 1901.

Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke so dobili na Dunaju pri uradu za državne loterije, III. Vordere Zollamtsstrasse 7, po loterijah, trafikah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železničnih uradih ter v menjalnicah itd. — Načrti za žrebanje brezplačno. 129 10-3

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

C. kr. vodstvo državne loterije.

Oddelek za državne loterije.

Avgust Repič, sodar,

Ljubljana, Kolezijske ulice št. 16

(v Trnovem)

izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne

sode

po najnižjih cenah. 679 26-18

Kupuje in prodaja staro vinsko posodo.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča pred. duhovščini

v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega

blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

zgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-

večji izbi po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov. 7 75

Duhovski poslovnik,

ali navod za razno uradno poslovanje v duhovništvu in za oskrbovanje cerkvenega in nadzorniškega premoženja. — Nj. razni obrabi in stvarim kazalom. — Sestavljen Martin Pot. — Drugi, popravljeni natis. Brošura izvod knje stane v „Kataloški Bukvaru“ v Ljubljani 4 krone, ludo vezan v pol-sagrinu ali celoplatnu 5 K 20 h. Po pošti 30 h več.

Uradne in trgovske KOVERTE s firmo priporoča KAT. TISKARNA v Ljubljani.

Naznanjam, da imam v zalogi vedno frišno in trpežno blago vsake vrste za častite gospode duhovnike.

JAKOB MIKOLIČ,
— krojaški mojster. Novo mesto, Veliki trg št. 92 —

priloga se pred. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno talarje, površnike itd.

po najokusnejšem in najnovejšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se pred. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izročim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno krojaško delavnico,

v kateri delajo najboljše delavske moči; zato se jamči za elegantno, lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilega.

Vsaka gospodinja in mati

se mora blagrovati, katera rabi z ozirom na zdravje, varčnost in dobri okus Kathreiner-Kneippovo sladno kavo (pristno samo v znanih izvornih zavitkih).

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospoda prosim, da se blagovale pri naročilih
ozirajo na domačo trgovko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
stev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenjejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 566 52 24

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

Brzljavna poročila!

Iznenaden dogodek: P. N. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi se na-
znanja, da vsled dogovora **od 30. oktobra 1901**
se bo **od 1. novembra naprej** pri gospodu

Ivan Miklauc-u v Ljubljani

— samo na Starem trgu št. 13 „pri zvezdi“ —

popolnoma prodajalo: **konfekcijsko, manufakturno, pleteno, perilno** in
sploh vse **zimsko in letno blago** kar se v prodajalni nahaja po **neizmerno**
nizki ceni, kjer ravno tako ugodne prilike za nakup še do zdaj se nikoli ni
pripetilo; slavno p. n. občinstvo se uljudno vabi, da se nemudoma potruditi te naj-
ugodnejše prilike, katera se zdaj v jesenskem času nudi.

sukneno blago ali štof	prej od gld. 3.— do 8.—	zdaj gld. —70 do 250
hlače vsake vrste	—80 „ 120	—50 „ 75
žensko volneno blago	—30 „ 180	—17 „ 60
barhanti za ženske obleke	—32 „ 60	—14 „ 30
moške in ženske pletene jopice in hlače	—90 „ 130	—45 „ 80
ženske površne bluze in spodna krila	2.— „ 4.—	—80 „ 100
moške in otročje obleke	8.— „ 30.—	150 „ 140
odeje rudeče z belo inpuhlag. pisano	3.— „ 6.—	2.— „ 280
ogrinjavke vsake vrste	6.— „ 12.—	120 „ 50
kocke rudeče rujave i. t. d.	240 „ 400	140 „ 230

in še mnogo reči, katere niso tu navedene, je velika izber slavnemu občinstvu na
razpolago. 1060 2-2

Za mnogobrojen obisk in naklonjenost še za nadalje prosim

Ivan Miklauc.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelovalnica perila za gospode, dame in otroke

le iz blaga od **B. Schroll-a, Graumann-a in Siegel-a.**

Nikako manjvredno tovarniško, marveč najskrbnejše domače delo.

Za izborna dela in najprejnejšo postrežbo jamči trdka

C. J. Hamann, Ljubljana,

Mestni trg šte. 8,

Založnik perila raznih c. in kr. častniških uniform.
zavodov.

Tu je v zalogi **originalno dr. Gustav Jägerjevo vol-**
neno perilo, vsake vrste **kopalno perilo, Pless-ovi, Hükel-**
ovi, Pichler-jevi klebuki iz dlake in lodna, najboljše v
žokih, nogavicah, kravatah, modrotilih in žepnih robilih,
razno drugo **modno in pleteno blago** za gospode, dame in
otroke itd. itd.

Lastna izdelovalnica predpasnikov, bluz, spod-
njih kril, jutranjih in spalnih sukenj itd.

Cene so v primeri z dobroto blaga brez konkurence.

Prevzema izgotovitev celih opravljenih opravil za neveste.

Ko bi se pripetilo, da bi kupce bil nezadovoljen s kakim pri meni kupljenim blagom, ga rad
zamenjam ali pa na zahtevo vrnem denar. 1092 26-21

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

1098 40-38

4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan
od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon šte. 57.

Danarni promet do 30. sept. 1901:

K 17.006.531.88.

Stanje vlog dne 30. sept. 1901:

K 7.263.956.34

Ljudska posojilnica

registrov. zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Kongresni trg 2, I. nadstr.

sprejema hranilne vloge od vsakega, je li
njen zadružnik ali ne, in jih obrestuje po

4¹/₂ %

brez kakega odbitka, ker plačuje rentni
davek iz svojega.

Uradne ure vsak delavnik od 8. do
1. ure.

1034 5

priporočam svojo bogato zalogo **pušk najnovejših sistemov** in **najnovejše vrste revolverjev** itd.,
vseh pripadajočih **rekvizitov** in **municije**, posebno pa opozarjam na 723 20-16

trocevne puške

katere izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo. —
Ker se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter
izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje. — Z veselo spoštovanjem

Fran Sevčik, puškar v Ljubljani, Židovske ulice.

Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.

Gostilna in prodajalna z mešanim blagom

na deželi se daje takoj ali o prihodnjem novem letu v najem.

Več o tem se izve pri **Franco Lipah-u** v Dobrunji, pošta Sp. Hrušica
pod Ljubljano 1051 5-4

Za na želodcu bolehaajoče!

Vsem, ki so si vsled prehlajenja ali preobloženja želodca, vživanja slabih ali težko
prebavljivih, prevročih ali premrzlih jedil ali po nerednem načinu življenja nakopali kako
želodčno bolezen, kakor:

želodčni katár, želodčni krč,
želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zažlezenje,
naj bode s tem priporočeno dobro domače sredstvo, katerega izborni učinki so že mnogo let
preizkušeni. To je

Huberta Ullrich-a zeliščino vino.

To zeliščino vino je prirejeno iz izbornih zelišč z dobrim vinom in okrepča
in oživi prebavni organizem človeka. Zeliščino vino odstrani motenja pri
prebavi in pospešuje novo tvorjenje zdrave krvi.

Po pravočasni uporabi zeliščinega vina se želodčne bolezni večinoma že v kalu zatro.
Nikar naj se torej ne zamudi rabiti je. Simptomi, kakor: **glavobol, kolcanje, zgaga,**
napihovanje, slabosti z bljuvanjem, ki se tim močneje javljajo pri kroničnih (za-
starelih) **želodčnih boleznih** se mnogokrat odstranijo že po nekaterokratnem pitju.

Zaprtje in njega neprijetne posledice, kakor **tesnoba, ščipanje, vtrpanje**
sroa, brezspanje, kakor tudi zastajanje krvi v jetrih, v vranici in pri
hemoroidnih bolestinah, se z zeliščnim vinom časih hitro odstranijo. Zeliščino vino odstrani
vsako **neprebavnost** in odpravi vsled lahkega odvoda nepotrebne tvarine iz želodca in iz črev.

Medla, bleđa barva, nedostajanje krvi in oslab-
tjenje so večinoma posledice slabega prebavljanja, nedostajanja snovanja krvi in bo-
lezni na jetrih. Ob **nedostajanju apetita, nervozni oslabelosti in razdra-**
ženosti in pogostem glavobolu, nočeh brez spanja hirajo mnogokrat take osebe počasi.
Zeliščino vino daje oslabelem življenjski moči nov impulz. Zeliščino vino pomnoži
apetit, pospešuje prebavljanje in reditev, oživilja spremembo snovij, pospešuje snovanje krvi,
pomirja razburjene živce in stvarja novo življenjsko veselje. Mnogobrojna priznanja in zahvalna
pisma dokazujejo to.

Zeliščino vino se dobiva v steklenicah po gld. 1.50 in 2.— a. v. v lekarnah v Ljub-
ljani, Ljubici, Kamniku, Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Idriji, Tolmini, Trebnjem, Novem mestu,
Ribnici, Kočevju, Metliki, Črnomlju, Postojni, Ajdovščini, Vipavi, Celju, Sežani, Trstu itd.,
kakor tudi po vsem Avstro-Ogerskem po vseh lekarnah.

Tudi razpošiljajo lekarne v Ljubljani po 3 in več steklenic zeliščinega vina po izvirnih
cenah v vse kraje Avstro-Ogerske. 672 12-8

Pred ponaredbami se svari.

Zahteva naj se izrecno

Huberta Ullrich-a zeliščino vino.

Zaradi prodaje trgovine uradno dovoljena popolna

razprodaja

pri

N. F. MINIBEK

Marijin trg št. 1 nasproti frančiškanske cerkve.

Od danes do **25. decembra t. l.** prodajalo se bode vse

manufakturno blago
po tovarniških cenah.

Med drugim posebno lepo **odbrana zalog** suknja za gospode, velika izbira robe za **obleke** za gospe, **barhanta**, **prtenine**, **platna** za postelje, razno **platno** izvrstne kakovosti, velika izbira **ečarpes**, **srajc**, **ovratnikov** in **zavratnikov**.

1091 3-1

Nihče naj ne zamudi te tako ugodne prilike za ceni nakup blaga.

Razglas.

1084 2-1

Podpisani odbor razpisuje s tem

službo okrožnega zdravnika

zdravstvenega okrožja **Ljubno v savinski dolini** z letno plačo 1600 K in 240 K nagrade od okrajne bolniške blagajnice.

Slovenščine ali katerega slovanskih jezikov zmožni prosilci naj svoje običajno doku mentovane prošnje tu sem vložijo **do dne 5. decembra t. l.**

Odbor zdravstvenega okrožja Ljubno,
dné 5. novembra 1901.

Načelnik:

F. Kolenc.

Franja Meršol

v Ljubljani, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo

pričetih in izvršenih ženskih ročnih izdelkov, vsako vrstnih, jako ličnih **vezenin**, **krojaških potrebščin** ter raznega **drobnega blaga** — vse po zelo zmernih cenah.

Monogrami in **risarije** se v poljubnih barvah in slogih uvezujejo na vsakršno blago.

Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

Predtiskarija.

Predtiskarija.

Domača umetalna steklarija

Av. Agnola v Ljubljani, Dunajska cesta 9, poleg „Figovca“

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje **cerkvenih oken in vrat, vdelenih s katedralnim steklom ali s svincem obrobljenim belim ali barvenim steklom,**

s steklom z umetno slikarijo

strokovnjsko dobro, zajamčeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najprostejšega do najfinjšega.

Št. 50/Z.

Spričalo,

s katerim podpisani potrjuje, da je velečislana **tvrdka za stavbeno in umetno steklarsko AV. AGNOLA v Ljubljani, v polnem in lepem soglasju s gotso arhitekturo, izvršila prav pohvalno steklarska dela v novi župni in dekanjski cerkvi v Šmartnem pri Litiji.**

Okenj 32, v raznovrstnih gotških oblikah, slikanih umetno na steklo v okusnih okrasnih, strogo po gotških pravilih, v barvah nežno-svitlih in ne vpijajočih — svedoči jasno, da smo dobili **Slovenca v gosp. Av. Agnola tudi v tej stroki spretnega, domačega umetnika, kateremu s mirno vestjo zaupamo slična dela.**

V preprčanju, po ostalih ofertah za to delo, se vestno zatrjuje, da so cene gosp. Av. Agnola prav zmjerne. **Priporoča se kar najtopleje vsem, posebno pa onim cerkvenim predstojnikom, kateri razpolagajo sicer s malimi sredstvi, pa bi oskrbeli radi svojim cerkvam kaj lepega.**

Župni urad v Šmartnem pri Litiji
dne 9. februarja 1901.

Ivan Lavrenčič,
župnik in dekan.

Prevzema tudi vsa **stavbinska steklarska dela** ter priporoča **svoborno** izbornu zalogo vsakovrstnega **steklarskega blaga.**

737 52 - 15

Cene jako nizke.

Dunajska borza.

Dne 8. novembra.		Dne 8. novembra.		Dne 8. novembra.	
Skupni državni dolg v notab.	98.60	20 mark	23.47	Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	106 —
Skupni državni dolg v srebru.	95.40	20 frankov (napoleonor)	19.04	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.50
Avstrijska zlata renta 4%	118.55	Italijanski bankovci	92.50	Priporitetne obveznice državne železnice	429.50
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	95.50	C. kr. cekini	11.30	južne železnice 3%	312.50
Ogerska zlata renta 4%	118.05			južne železnice 5%	118 —
Ogerska krona renta 4%, 200	92.90			dolenjskih železnice 4%	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1603 —	3-2% državne srečke l. 1864, 250 gld.	190.50	Kreditne srečke, 100 gld.	401.50
Kreditne delnice, 160 gld.	615.25	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	169.50	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	500 —
London vista	239 12 1/2	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	217 —	Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.	48.25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.15	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.20	Ogerskega	24 —
		Trisine srečke 4%, 100 gld.	144.50	Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	15.60
		Dunavske vravnjavne srečke 5%	264 —	Rudolfove srečke, 10 gld.	55 —
				Savinske srečke, 40 gld.	240 —
				St. Genois srečke, 40 gld.	265 —
				Waldsteinske srečke, 20 gld.	—
				Ljubljanske srečke	63.50
				Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	261 —
				Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	5510 —
				Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	791 —
				Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	62 —
				Splošna avstrijska stavbinska družba	135 —
				Montanska družba avstr. plan.	342.50
				Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	402 —
				Papirnih rublov 100	254 —

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanja za zgube pri ižrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako ižrebanje. Kulani na izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

1., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, 1., Ströbelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni za dosego kolikor je mogoče višjega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.